

בוצע בסיוע
אגף נפגעי פעולות איבה
הביטוח הלאומי

מרדכי טברסקי

האדמו"ר מרחמסטריווקא

1838 ~ - 5.5.1920

~ תקצ"ח - י"ז באייר תר"פ

נחקר בידי: שביט בן - אריה

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

על אודות

ארגון המתנדבים 'לתת פנים לנופלים', עוסק בהנצחה של חללי מערכות ישראל ונפגעי פעולות איבה, אשר נפלו, נרצחו ומצאו את מותם, טרם קום המדינה ובמלחמת השחרור.

מתנדבי הארגון עוסקים בקידום תכניות ופעולות הנצחה שונות. עיקר תשומת הלב מופנית להשלמת פרטי חייהם של 'חללים עלומים', אשר מצבותיהם חסרות מידע וקורותיהם ותמונותיהם, באתר 'יזכור' של משרד הביטחון ובאתר 'לעד' של הביטוח הלאומי, חסרים. רוב אלו הנחשבים ל'חללים עלומים', הינם ילידי אירופה, חלקם נצר אחרון למשפחתם, שרידי וניצולי שואה או מי שהגיעו בגפם מארצות ערב. לחלקם אין קבר או מצבה לפקוד וסיפור חייהם, הוא היחיד שמנציח זכרם.

לצורך השלמת סיפור חייהם החסר, נוברים החוקרים, בארכיונים בארץ ובחו"ל, מנסים לאתר בני משפחה, מכרים וחברים ולדלות כל קצה חוט ומידע שיכול להוביל להשלמת סיפור חייהם החסר ובעיקר תמונת פניהם.

מסמך זה, הינו סך המסמכים והעדויות, שנמצאו אודות החלל, אשר איפשרו למעשה, השלמת קורותיו וסיפור חייו שהיה חסר.

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

הרב מרדכי טברסקי ז"ל

בן ר' יוחנן מרחמסטרביקה

נולד ברוסיה

בתר"י, 1850

התגורר בירושלים

נהרג בפעולת איבה

בי"ז באייר תר"פ, 6/5/1920

בתקופת המאורעות

בירושלים - העיר העתיקה

הובא למנוחת עולמים בירושלים - הר הזיתים

אזור: ח"ק חסידים, גוש: ווהלין ישן, חלקה: ז, שורה: כ"ב

הותיר: שני בנים

מרדכי מונצח באנדרטה בהר הרצל בלוח מס' 3

מרדכי טברסקי

דף חלל

מקור: אתר לזכר האזרחים חללי פעולות האיבה, המוסד לביטוח לאומי

בדף חסרים הפרטים הבאים: תמונתו, שם אמו.

בתאריך החקר יתגלו פרטים נוספים ואי דיוקים.

בנו של הצדיק המפורסם ר' יוחנן מרחמסטרביקה. נולד בשנת 1850 ברוסיה.

מרדכי קנה לו בקיאות רבה בש"ס ובפוסקים ונחשב לעילוי ולידען גדול. בנוסף לכך למד גם חוכמות חיצוניות והתמצא בחשמל. הוא נשא לאישה את בתו של ר' דוד'ל מטלנא, ולאחר מות אביו ישב על כס הרבנות 40 שנה.

בשנת 1905 החליט לעלות לארץ-הקודש והתיישב בירושלים. חסידיו המרובים דאגו לו ל"מעמד" (תמיכה) הגון, אולם הוא מסר חלק גדול מכספו לצדקה.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה נשקפה סכנת גירוש מהארץ לכל הנתינים הזרים, ולרוסים בפרט, ועל-מנת להישאר בירושלים היה ר' מרדכי בין הבודדים, שקיבלו על עצמם את הנתינות הטורקית. למרדכי היה כשרון ציור, ולאחר כיבוש ירושלים בידי הגנרל אלנבי אף הכין ציור נאה כמתנה לגנרל.

ביום הראשון לפרעות תר"ף, ט"ז בניסן תר"ף (4.4.1920), כאשר היה בדרוכו לתפילה ליד הכותל, הותקף בידי ערבים ונפצע קשה. הוא הובהל לבית-החולים, ולאחר כחודש של ייסורים קשים נגאל מהם אור ליום י"ז באייר תר"ף (6.5.1920).

הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות שעל הר הזיתים, ירושלים. השאיר שני בנים. בהלוויה השתתף קהל רב, והספידוהו הרבנים קוק, דיסקין וזוננפלד.

"כִּי מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

תולדותיו

מקור: החסידות וארץ ישראל / יצחק אלפסי, עמ' 524-525

רבי מרדכי מרחמסטרביקה

ת"ר (1840) – י"ז באייר תר"פ (1920)

חתן רבי חנינא ליפא מז'יטומיר. שושלת רבי פנחס מקוריץ. בזוו"ש חתן דודו רבי דוד מטולנא.

בח"י אביו כבר נקהלו אליו חסידים ובשנת תרנ"ה, היה לאחד ממלאי מקום אביו.

בשנת תרס"ו עלה לירושלים והיה הראשון מבני השושלת שעלה לירושלים והיה נכבד ביותר על בני ירושלים. מאכלו היה בצמצום רב ביותר ובכל זאת היו פניו מאירות. צדיקי הדור העריצוהו ביותר והעתירו בשבחיו.

היה חרט אמן וחרט גלופים מכסף ונחושת שהם מלאכת מחשבת.

התפרסם בפקחותו ורבים היו הסוחרים שהתייעצו עמו בעניני מסחרם.

בלכתו אל הכותל המערבי בחול המועד פסח תר"פ הותקף ע"י ערבים שפצעו אותו אנושות ומפציעה זו הסתלק בהיותו בן שמונים.

בנו – רבי משה היה אדמו"ר באודיסה, בנו – רבי פנחס היה רבה של אוסטילה.

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

תולדותיו

מקור: מעשיהם של צדיקים (כרך ניסן, אייר, סיון)

"הרה"ק רבי מרדכי טווערסקי מראחמיסטריווקא זיע"א, נולד בערך בשנת תקצ"ט לאביו הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זיע"א (בהרה"ק רבי מרדכי, המגיד מטשערנאביל זיע"א), ולאמו הרבנית מרת חנה ע"ה בת הרה"ק רבי פנחס מקאלק זיע"א (בהרה"ק רבי זאב וולף מזיטאמיר זיע"א, וחתן הרה"ק רבי הערש לייב מאליק זיע"א), ונקרא על שם זקינו הרה"ק המגיד מטשערנאביל זיע"א (שנסתלק ביום כ' אייר תקצ"ז).

בזיוו"ר נשא את הרבנית מרת מרים ע"ה בת דודו – אחי אביו – הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א, ונפטרה מיד אחרי חתונתו רח"ל. אח"כ נשא את הרבנית מרת טארנא ע"ה נכדת הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זיע"א. עוד בחיי אביו הפציר בו אביו הק' שיתחיל לנסוע על פני ארץ לעורר לבב בני ישראל לעבודת השי"ת, והרה"ק סירב בזה מאוד, והעדיף לעסוק במסחר ע"י שותפות מרוב ענוותנותו. אחרי פטירת אביו ביום ד' ניסן תרנ"ה עלה על כס ההנהגה בעיר ראחמיסטריווקא, והסתיר תמיד את רוב גדלותו ולא אמר 'תורה' כלל. הרבה בתעניות ומיעט מאוד באכילה (ראה להלן בסיפורי הקודש שסיפר כ"ק מרן אד"ש).

בחורף שנת תרס"ו עלה לארה"ק כמשאת נפשו כל הימים, וכאן התיידד עם כל צדיקי וגדולי ירושלים של מעלה שהכירו גדלותו והסתופפו בצילו, עד להסתלקותו ביום י"ד אייר תר"פ, ונטמן באוהל מיוחד – אשר שימש מקודם לחדר-טהרה – בר הזיתים, אחרי עלו בעקבותיו אחיו הקדושים, הרה"ק רבי מנחם נחום מראחמיסטריווקא זיע"א, והרה"ק רבי זאב מראחמיסטריווקא זיע"א.

מרדכי טברסקי

תולדותיו

רבי מרדכי ב"ר יוחנן טברסקי

נולד בשנת תקצ"ב. היה אדמו"ר מרחמיסטרביקה, חתנו של רבי דוד מטולנא. בשנת תרס"ה עלה לירושלם.

בפסח תרפ"א נפצע על ידי פורעים ערבים בירושלם בדרכו אל הכותל המערבי, ונפטר כעבור כחודש ימים, ביום י"ז באייר תרפ"א (1921).

אנציקלופדיה לתולדות חכמי ארץ ישראל

רבי מרדכי מרחמיסטרביקא בן רבי יוחנן (11). נולד בשנת ת"ר. נפטר י"ז אייר תר"פ בירושלים, לאחר שנפצע אנושות ע"י פורעים ערביים בדרכו אל ה"כותל המערבי" בחג הפסח. חתן רבי חנינא ליפא מזיטומיר בן רבי שמואל אברהם אבא מסלאוויטא (קוריץ), ובזיוו"ש חתן דודו רבי דוד מטולנא. בשנת תרס"ה עלה לירושלים. בעצמו היה אמן וחרט גלופים מכסף ונחושת שהם מלאכת מחשבת. התפרסם בפקחותו ורבים היו הסוחרים שביקשו עצתו במסחרם.

חסידות מדור לדור / יצחק אלפסי

רבי מרדכי מרחמיסטרביקה: נולד בשנת ת"ר, חתן רבי חנינא ליפא מזיטומיר בן רבי שמואל אבא מסלאוויטה, בזוו"ש חתן חתנו של דודו - רבי דוד מטולנא. בשנת תרס"ה (1905) עלה לארץ. התפרסם בפיקחותו, וסוחרים רבים ביקשו את עצתו. היה אמן בעבודות יד, וחרט גלופים מכסף ומנחושת. נפטר ביום י"ז באייר תרפ"א (1921), לאחר שנפצע על-ידי ערבים, בלכתו לכותל המערבי.

החסידות וארץ ישראל / יצחק אלפסי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

תולדותיו

מקור: עתונות יהודית היסטורית

אחרי פדיונות והבטחות ש"רבים" זוכים בהם לא דרך בעצמן, כי אם רגיל היה לומר שאינו רבי" אלא בנו של רבי.

בשנת תרס"ה בא ירושלימה על מנת להתחשב בה כאדם פריט, חסידיו הרבים (היו לו מעריצים רבים בין החפשיים קדעותיהם, בגלל פקחותו ובריותו מ"העסקי של רביות) סדרו עבורו מעמד הגון, אבל הוא הלך לעניים הכל והשאיר לעצמו רק מה שנהיין לו למחיתו כמאתים עניים תמך בכל ערב חתנים מכספו הפרטי שהשיג כשבילון, ומעולם לא נמצאה בניתו פרוטה אחת מיותרת. בתחלת המלחמה קבל עליו את הנתינות העותמנית יחד עם בנו בכרי שלא יצטרך לעזוב את הארץ.

המנוה השאר שני בנים אחד ברחמיסקו-ובקה במקומו, והשני ר' פייו"ל" באוסטריה חתנו של הרבי מסניץ.

דאר היום, 6.5.1920

ביום השלישי ט"ו אייר בשעה שלש אחרי חצי הלילה נפטר הרבי ר' מושילי בן תשעים שנה. הוא היה קרבן הפרעות. ביום הראשון א' דחהמים נסע בלוי'ת גבאיו לכותל המערבי, וכשהגיע לרחוב הכרון התנפלו שודדים ורוצחים על העגלה והכווהו בחרבות וטקלות. הגבאים הגנו בגופותיהם עליו והם נפצעו קשה אבל גם אותו הספיקו הרוצחים לפצוע קשה כרגלו ויסבול יסורים נוראים חודש ימים.

הוא היה בנו של הצדיק המפורסם ברוסיה במאה העברה ר' יוחנן מרכמיסטרובסקא והתנו של ר' דודיל מטולנה. אחרי פטירת אביו נחל את הרבנות יתור מארבעים שנה. נוסף על ידיעותיו הגדולות בספרות התלמודית היה בקיא נפלא בחכמות היצוניות עוד מילדותו נחגלה בו כשרון לידעות בחישל ובחכמות מעשיות, גדולי המכוננים ברוסיה החחיבו עם דעותיו במקצוע זה.

הרב ר' מרדכי טברסקי ז"ל

נפטר הרב ר' מרדכי טברסקי, שהיה ידוע בירושלים בשם הרבי ר' מושילי. הרב טברסקי היה פה רבם של חסידיו רחמיסטרובקה. לפני ט"ו שנה בערך עלה ירושלימה. הוא היה ידוע ביראתו. בצדקתו ובענותו. גם חיו לו ידיעות בהגדרה ובציור. הוא היה בעל הדרת פנים ונחשב לאחד המפוסים האפמורכליים המצוינים שבירושלים. בימי הפריעות התנפלו עליו הפורעים בראשונה על יד הכותל המערבי בעמדו שם בתפלה. הכוהו ופצעוהו. אל בית החולים מאן להכנס ורפוי הומצא לו בכיתו. בהיותו זקן מופלג, בן השעים, לא קם עוד מהמכות ונאסף אל עמוי אמש, בליל היום הרביעי. יהי זכרו ברוך.

הארץ, 6.5.1920

מרדכי טברסקי

תולדותיו

מקור: עתונות יהודית היסטורית – דער מארגען זשורנאל, 17.5.1920 ו- 2.6.1920

בכתבות ניתן בפירוט סיפור חייו ומעלותיו. בהתייחס לידענותו טברסקי מתואר כבעל ידע מעמיק בחרשות עץ, חרשות מתכת, ספרות ואמנות, כמו גם רפואה. פרופסור בוריס שץ נהג לבקרו ולהתרשם מאמנותיו ומהמצאותיו.

טברסקי מתואר כבעל פנים רציניות, רכות וטובות ועיניים בהירות וחדות. ביתו היה מלא ריהוט מגולף ומעוטר באמנות ובסממני טבע של פרחים וציפורים.

ביתו היה פתוח לכל ואת מלוא הרכוש שאיתו עלה, בסך 15 אלף רובל, חילק ביד נדיבה לנזקקים, כמו גם מכירת רכושו לטובת סיוע בעתות מצוקה.

לאחר שהוחרם ביתו בידי התורכים, חי בחדר יחיד.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

שנת הולדתו

ציון קבר סבו, המגיד מרדכי טברסקי מטשרנוביל

(ויקיפדיה, Gabbai26)

ספרי תולדות החסידות מציינים שנים שונות להולדתו: תקצ"ב, תקצ"ט ו-ת"ר. בידיעות לאחר מותו, הוערך שגילו 80 או 90 ובאתר הזכרון 'לעד' מצוין גילו 70 ושנת לידתו תר"י.

***

במפקד אוכלוסין שנערך ב-1875 נרשם גילו 37. בהתאם לכך, שנת לידתו מוערכת כ-1838 (תקצ"ח/תקצ"ט) וזו גם תואמת את קריאת שמו על שם סבו המגיד מטשרנוביל, שמועד פטירתו כ' אייר תקצ"ז (25.5.1837).

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

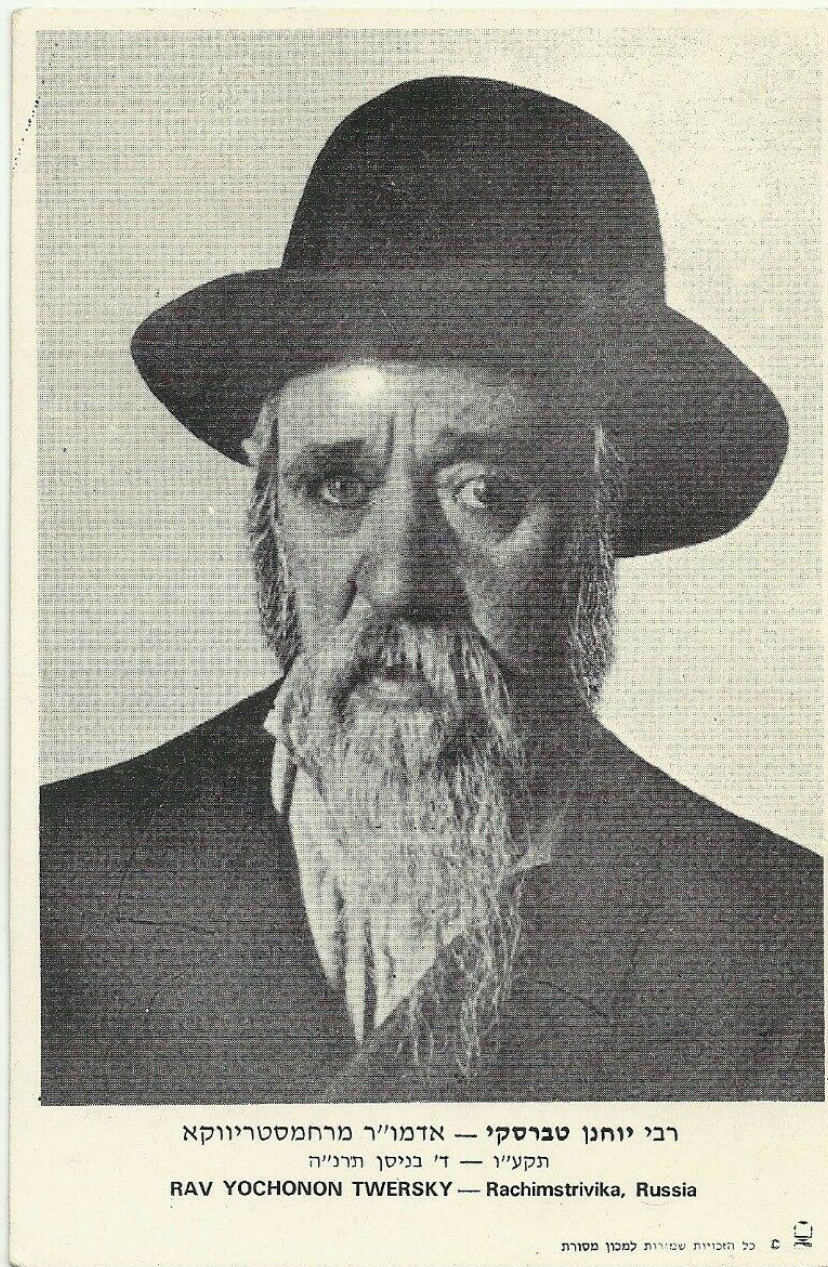
מרדכי טברסקי

ראחמסטרייווקא

מקור: Google Maps

ראחמסטרייווקא, בקרבת קייב.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

רבי יוחנן טברסקי — אדמו"ר מרחמיסטריווקא
תקע"ו — ד' בניסן תרנ"ה
RAV YOCHONON TWERSKY — Rachimstrivika, Russia

כל הזכויות שמורות למכון מסורת

מרדכי טברסקי

אביו, האדמו"ר ר' יוחנן מרחמיסטריווקא

2397 הר' יוחנן מרחמיסטרביקה בר מרדכי מצ'רנוביל, טברסקי מחכמי פולין-אשכנז. מזקני האדמו"רים המפורסמים בזר החמישי לחסידות. מופלג במידות ובענווה. נולד בשנת תקע"ו (1816). נפטר שבע ימים בד' בניסן, תרנ"ה (1895). חתנו של הר' פנחס מאליק (צ"ע 1843). נהג אדמו"רותו כרחמיסטרביקה. אלפים נהרו אליו והסתופפו בצלו. הקים את שושלת רחמיסטרביקה הקיימת עד לזרנו.

אטלס עץ חיים, כרך י"א / רפאל הלפרין, עמ' 135

10. רבי יוחנן מרחמיסטרביקה בר מרדכי מטשרנובל (2). נולד בשנת תקע"ו. נפטר ד' ניסן תרנ"ה. חתן רב פנחס מקאלק. אלפים רבים הסתופפו בצילו ונחשב כראש וראשון בין צדיקי דורו, בשל זקנותו הרבת.

ספר האדמו"רים / יצחק אלפסי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

אביו, האדמו"ר ר' יוחנן מרחמיסטריווקא

מקור: ספר זכות אבות / יצחק דוד הורוויץ

"רבינו נולד בשנת תקע"א כבן זקונים לאביו הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל זיע"א, ולאמו מרת פייגא בת הרה"ק רבי דוד לאה'עס צוק"ל, ונקרא שמו בישראל 'יוחנן' מאחר והתנא רבי יוחנן בן זכאי נתגלה לאביו המגיד מטשערנאביל ואמר לו על אף שרצונך לקרוא לבנך השם יוסף מאחר וכל בניו הק' היו שמותם של הז' אושפיזין לבד מהשם יוסף, אך מאחר והרך הנולד הוא משורש נשמתית תקרא שמו 'יוחנן'. כאשר גדל ואמרו הדבר לפני רבינו אמר, אכן אמת הדבר שמי יוחנן ואבי הוא זכאי, היו שהסמיכו לכך דברי הגב' (גיטין ל"ד): 'בני אדם הבאים משם לאן, שמו יוסף וקוראין לו יוחנן, יוחנן וקוראין לו יוסף'.

בהגיעו לפרקו נשא את את מרת חנה בת הרה"ק רבי פנחס מקלאק זיע"א בן הרה"ק רבי זאב וואלף מזיטומיר זיע"א בעל 'אור המאיר', וחתן הרה"ק רבי צבי אריה מאליק זיע"א.

לאחר הסתלקות אביו הק', סירב מתחילה בגודל ענוותנותו לנהג עדת ישורון, וישב בצל אחיו הגדול הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זיע"א, אמנם כעבור איזה שנים התעטר בנזר מגידות בעיר ראחמיסטריווקא ושם הקים חצרו והנהיג עדת קדשו.

נודע בענוותנו כי רבה היא, כמנהג צדיקי בית טשערנאביל נסע על פני העיירות, היה מפזר ממונו לצדקה, ובאהבתו לכל יהודי באשר הוא, קירב רבים לחסות תחת כנפי השכינה.

ומנו"כ בראחמיסטריווקא. [ד' ניסן תרנ"ה]

גרגירים מדברי תורתו הובאו בספר 'ילקוט מאורי אור'.

אביו, האדמו"ר ר' יוחנן מרחמיסטריווקא

מקור: קובץ איגרא דבי הילולא

"הרה"ק רבי יוחנן מרחמיסטריווקא זצוק"ל נולד בשנת תקע"ו לאביו אדמו"ר הרה"ק המגיד מטשענראביל זצוק"ל, ולאמו הרבנית פייגא ע"ה (זיווגו השני של אביו הק') בת הרה"ק רבי דוד לייקעס זצוק"ל.

את ביתו בנה עם הרבנית מרת חנה ע"ה בת רה"ק רבי פנחס אב"ד קאלק בן הרה"ק רבי זאב מזיטאמיר זצוק"ל בעל אור המאיר (מזוגתו השניה שהיתה אלמנתו של בעל ברית כהונת עולם) וחתן הרה"ק רבי צבי אריה מאליק זצוק"ל.

עם פטירת אביו הק' לשמי מרום ביום כ' אייר תקצ"ז לפ"ק, סירב רבינו זצוק"ל לקבל ע"ע את עול ההנהגה, והי' בדעתו לעלות לארץ הקודש ולהיות שם מלמד תינוקות, אך עפ"י פקודת אחיו הגדול אדמו"ר הרה"ק רבי אהרן מטשענראביל זצוק"ל נתקבל רבינו למגיד מישרים לק"ק רחמיסטריווקא, ונהל שם עדתו הקדושה למעלה מיובל שנים, ומצודתו פרוסה על עיירות הסמוכות שכיהן שם, אלכסנדרובקא, זווניגראדקע, קאמינקא, ועוד.

ידוע שאמר ע"ע, אבי הקדוש השאיר אחריו ירושה רוחנית כבירה. אחי הקדושים התחלקו ביניהם כל אחד לקח חלקו בקודש אשר בחר לו עד שלא נשאר כלום עבורי, ורציתי לקחת את ה"כלום", בא אחי הק' רבי משה מקאריסטשוב זצוק"ל וירש את ה"כלום", עד שלא נותר בשבילי חלק בירושה רק ה"כלום שבכלום" "גאר גאר ניט".

אמרו עליו שהיה נשמת התנא רבי יוחנן בן זכאי, כאשר אמרו לפניו דבר זה, אמר בוודאי כן הוא כי שמי יוחנן ואבי הוא בודאי זכאי, א"כ אני יוחנן בן זכאי."

מעשיות אודות אביו ר' יוחנן

מקור: ספר זכות אבות / יצחק דוד הורוויץ

"מבין שמונת בני המגיד מטשערנאביל היו שנהגו לומר דברי תורה ברבים, והיו שלא אמרו, הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא לא נהג לומר. פעם אחת נפגשו כל האחים הקדושים בשמחת נישואין, ואלה שנהגו לומר דברי תורה נהגו כמנהגם והשמיעו דברי תורה. חסידיו של הרה"ק רבי יוחנן התביישו על שרבעם אינו אומר דברי תורה, והפצירו בו לשנות ממנהגו, אך הרה"ק השיב ברוב ענוותנותו, איני יודע, איני יודע (איך וועהס נייט, איל וועסט ניט). ברגע הראשון לא שמעו החסידים מה שאמר וחשבו שנענה לבקשתם, ונדחפו לשמוע מוצא פיו, אחיו הרה"ק רבי דוד מטאלנא ששמע את הדברים היוצאים מפי הרה"ק וראה את הציבור דוחפים לקלוט את מה שנאמר, נענה בבדיחותא, אמור בקול רם, כדי שישמעו מה שאתה אומר". (י"ג אורות' ח"ג עמ' נ"ז)

****

"הרה"ק רבי יוחנן מראחמיסטריווקא זי"ע היה אדם כחוש וחיוור מאוד, כי כל השבוע כמעט ולא אכל ושתה, אבל בשבת נשנה צורתו היו פניו סמוקות וצוהלות. ומקור הדברים איתא במדרש רבה (ב"ר פרשה י"א ב') שהקב"ה בירך את השבת 'במאור פניו של אדם, קדשו באור פניו של אדם, לא דומה מאור פניו של אדם כל ימות השבת כמו שהוא דומה בשבת'. " (מפי ספרים וסופרים' ח"א עמ' רכה")

**

"שמעתי מהרה"צ רבי נחום מרחמיסטריווקא זצ"ל כי אביו הרה"ק רבי יוחנן זצ"ל הביאו לו יין מארץ ישראל ולא רצה לשתותו, ואמר הטעם כי אולי לא יטב בעיניו ויהיה לו מחשבה לא טובה על דבר מארץ ישראל. " (בית דלי' עמ' כ"א)

מרדכי טברסקי

אוהל רבי יוחנן טברסקי

מקור: www.jewua.org

מבנה האוהל על קבר אביו.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

משפחת הוריו, יוחנן וחנה טברסקי

מקור: קובץ איגרא דבי הילולא

"נולדו לו ד' בנים וד' בנות,

- א. הרה"ק רבי דוד מזלאטיפאלי זצוק"ל חתן הרה"ק הבית אהרן מקארלין זצוק"ל,

- ב. הרה"ק רבי מרדכי מראחמיסטריווקא זצוק"ל בזו"ר חתן הרה"ק רבי דוד מטאלנא זצוק"ל, ובזו"ש חתן הרה"ק רבי חנינא ליפא מזיטאמיר זצוק"ל בן הרה"ק רבי שמואל אבא מסלאוויטא זצוק"ל בן הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זצוק"ל,

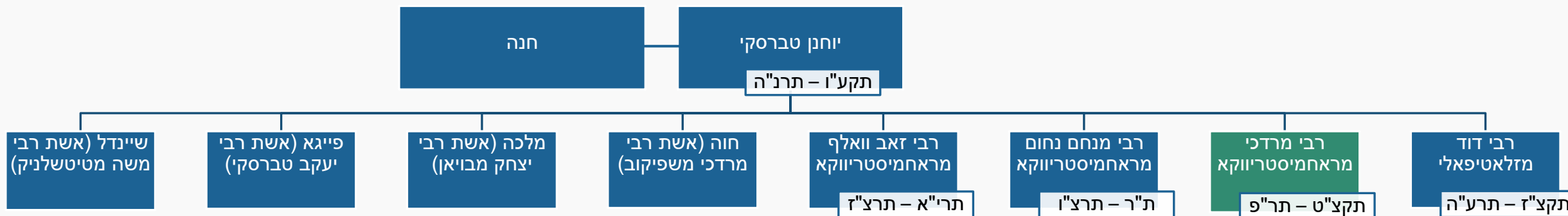
- ג. הרה"ק רבי מנחם נחום מראחמיסטריווקא זצוק"ל חתן הנגיד רבי זאב אוירבוך זצוק"ל נכד רבי דוד מחעמלניק מתלמידי הבעש"ט חתן הנגיד היחסן המפורסם רבי יעקב יוסף היילפרין זצוק"ל מברדישטוב,

- ד. הרה"ק רבי זאב וואלף מראחמיסטריווקא זצוק"ל בזו"ר חתן הרה"ק רבי ישעי' משולם זוסיא מטשערנאביל זצוק"ל, ובזו"ש חתן הרה"ק רבי יעקב שמשון חודרוב זצ"ל אב"ד מבאהפאלי חתן הרה"ק רבי גדלי' אהרן מסאקאליווקא זצוק"ל נכד הרה"ק התשואות חן זצוק"ל."

מרדכי טברסקי

אילן יוחסין – בית הוריו

"כִּי מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

משפחת הוריו, יוחנן וחנה טברסקי

מקור: החסידות וארץ ישראל / יצחק אלפסי

"בשנת תרנ"ז ישבו ברחמסטרילקה שלשה אחים אדמו"רים ושלשתם חובבי ארץ-ישראל. הם היו בני רבי יוחנן טברסקי מרחמסטרילקה.

הראשון – רבי מרדכי, הגדול שביניהם, עלה לארץ בשנת תרס"ה ונפטר בירושלים י"ז באייר תרפ"א. הצטיין בחריטה וגלף גילופים שונים מכסף ונחושת,

השני – רבי מנחם נחום נפטר בירושלים כ"ח בשבט תרצ"ו,

השלישי – רבי זאב, נפטר בירושלים כ' בניסן תרצ"ז.

המשיך את אדמו"רות רחמסטרילקה רבי אברהם דב (תרל"ב, י"ג בתמוז תש"א) בנו של רבי מנחם נחום. האדמו"ר הנוכחי – רבי יוחנן, הוא בנו של רבי אברהם דב. רבי יוחנן נפטר בשנת תשמ"ב. וממלא מקומו הוא בנו רבי ישראל מרדכי טברסקי."

הערכת אביו את מידותיו

מקור: אגרות קודש לבית טשערנאביל

"שמעו נא אלי וישמע אליכם ה', גלוי וידוע ביהודא וישראל גדול שם בני חביבי עיר וקדיש הרב המפורסם לתהלה כקש"ת מוהר"ר מרדכי שליט"א כי קדוש הוא לה', ועבודתו עבודת הקודש פנימה, הן גם בהיות שערי תבל פתוחים לפניו לנסוע באלה מסעי לבני ישראל, חדל מלהטיף מילין לעם קדוש לתת לו יד לעזרה, אך בכל מקום מדרך כף רגליו, כל רואיו רעדו נחפזו ובכבוד והדר עטרוהו.

[...] ובכדי לעורר בלבב כאו"א אהבת חסד ואמת, אדברה נא שלום לאמר, ה' לי ולא אירא מלבקש כאמור, אחרי אשר נפשי יודעת נאמנה כי תפלת בני שליט"א יכולה להופיע ולהמשיך שפע ברכה וחיים לכאו"א, כן אנכי אמלא עוד לתמוך את תפילתו עם תיפלתו, להיותם משולבות יחד להיטב לכאו"א ברצות ה' שומע תפלה."

קבלת עול הרבנות

מקור: שופריה דרבי יוחנן, הוצאת מכון שופריה דרבי יוחנן ראחמיסטריווקא, תשע"ז

מתוך צוואתו:

"... וכן שם רבינו את משא עם ה' על שכם בנו מרן הרה"ק רבי מרדכי מראחמיסטריווקא זי"ע. ולמרות שברוב ענותונתו ושפלות רוחו מיאן מתחילה להתנהג ברבנות, גברה עליו הפצרת אביו-רבינו, וכנגד רצונו החל לנהג עדת החסידים, וכפי שהוא מתמרמר בצוואתו הק' שכתב באחרית ימיו עלי אדמת תבל, ביום י' ניסן תר"פ, וכך הם דבריו:

הנה מאז עמדי על דעתי, ידעתי מך ערכי שאיני הגון ואינני כדאי להשתמש בתגא של מנהיג ישראל לטפל בצרכיהם המרובים, להיות שליח ביניהם לבין אבינו שבשמים יתברך שמו, כאשר עשו אבוה"ק שהיו ראויים לכך ועבודה זו הולמתם. ולכן בכל עוז ותעצומות, התנגדתי מנעורי ומעודי להשתמש בתגא בתור מנהיג ורבי בישראל, ורציתי תמיד להתפרנס כשאר עמא דבר וכהלכות גוברין יהודאין שנהנין מיגיע כפם כמאה"כ יגיע כפיך כו', והתפרנסתי ממסחר ע"י שותפות (וכמובן אשר אנכי בעצמי לא יכולתי לטפל בעניני מסחר לבדי). ובכל אותו הזמן שנהגתי כן לא שלותי ולא שקטתי בזכרי כי הוא זה נגד רצון קדושת אבא מארי זצוקללה"ה, והגם כי הייתי מוכרח לכך כנ"ל, ועוד כמה טעמים הכמוסים עמדי, בכ"ז לא יכולתי לשים מרגוע לרוחי, ודין גרמא כי קבלתי עלי אז בחובה, להרים חלק מסוים מכל הכנסותי לק"ק לע"נ [לקרן קיימת לעילוי נשמת] ולכפרת נפשי, ובתנאים ידועים לי אשר יתבארו הלאה.

וגם אח"כ אשר תקפו עלי דברי מרן רבי אבא, ודבר ידודים הקדושים זי"ע, שהם הרהיבוני הכיפו עלי יחד הר כגיגית לקבל עלי טרחא דצבורא נגד רצוני, ולאחרונה נתייסרתי ל"ע בצער גידול בנים באופן מבהיל, חזקו עלי דבריהם לאמר שהכל נהי' בדברו ית"ש, ע"ד אשר לא שמעתי לקול הורים ומורים, או אז הרכנתי ראשי נגד גדולים וטובים ממני, ונענתי להם שלא ברצוני להקרא רבי..."

קבלת עול הרבנות ונוהג מעמדות

מקור: אוצרות החיים, מוסדות שומרי אמונים, גליון תמג, תשפ"א

"אחרי הסתלקות אביו הק' רבי יוחנן ביום ד' ניסן תרנ"ה החל רבינו להנהיג עדתו בעיר ראחמיסטריוקא. והתלקטו אליו רבים מגדולי החסידים ואנשי מעשה, מהם היו כמה רבנים ומוצי"ם גדולי הפוסקים שבאוקריינא שהיו מקושרים לאביו הק' וכעת הסתופפו בצל קדושת רבינו, והתקשרו אליו בעוז ותעצומות בחבלי עבותות אהבה בכל פנימיות נפשם. ואף אחרי שרבנו עלה לארץ הקודש המשיכו לחזק התקשרותם אליו במכתבים ששלחו אל הקודש בכל עת מצוא להזכיר עצמם לפני הדרשת קדשו. החסידים שהיו מקושרים לרבינו פנו אליו בכל שאלותיהם וספיקותיהם לשאול חוות דעתו הק' ולהנות ממנו עצה ותושיה, ולא עשו שום פעולה אף לא זיז כל שהוא בלי הסכמת רבם הק'.

בענין התקשרות חסידים מסופר ענין נפלא: מבין החסידים שהיו מקושרים אליו היה אחד שהיה רגיל לנסוע אליו מפעם לפעם והיה נותן לו מעמדות, בהמשך הזמן נתרומם מזלו ונתעשר, ומפאת מסחרו הרב עלה לו הנסיעה לרבו בקושי לכן פסיק לבוא, אבל עדיין היה שולח המעמדות, כעבור זמן רב נזדמן שנסע בעצמו לרבינו שאלו הרבי מדו לא בא עד כה? השיב שהיה טרוד מאד והתנצל ואמר הלא על כל פנים שלחתי המעמדות, אמר לו רבינו: "הרי זה דומה לשעון שנשבר וצריך לשלחו להאומן לתקנו ולצרף תשלום המעות בעד התיקון, וקרה אצל אחד שנשבר שעונו שלח להאומן תשלום שכר עבור לתקן השעון אבל השעון לא שלח, מה עלה בידו?!..."

אמנות הרב – אמן חרט

מקור: שופריה דרבי יוחנן, הוצאת מכון שופריה דרבי יוחנן ראחמיסטריווקא, תשע"ז

"עבודה נעלה ונשגבה היתה לו באומנות הציור, גם היה אומן נפלא במעשה הצורפים של כסף, ובכל יום ויום אחר תפלת שחרית היה עוסק בזה, והיה מצייר ציורים נפלאים. טמונים היו בציוריו חכמות נפלאות וכוונות עמוקות רמות ונשגבות. ובסוף ימיו אף עשה עבודת קודש זה כשהוא מעוטר בטלית ותפילין.

וסיפר הרה"ח ר' חיים הערש אייזנבאך ז"ל שהפציר בו פעם שיגיד לו הטעם שעוסק בזה, ולא רצה לגלות לו. עד אחר שהפציר בו מאד, סיפר לו שלאחר חתונתו קרה לו כמה פעמים שלא היה יכול להשיב את נפשו אחר התפלה מגודל הדביקות, עד שהיה בא למצב של סכנת נפשות. ונכנס לאביו הק' – רבינו, ושאל ממנו עצה על כך. ואמר לו רבינו שבמקרה כזה יתעסק באיזה דבר גשמי, ובזה ישיב את נפשו. ולכן הוא נוהג בכל יום אחר התפלה לעסוק בענינים אלו."

מרדכי טברסקי

אמנות הרב – אמן חרט

[...] ר' מוטלה היה אמן גדול במלאכת הציור. הוא שהכין בין היתר את לוח ה"שיויתי" בעמוד התפילה של הישיבה. כוחו הרב בציור פירסמוהו, ומסופר כי הצייר המפורסם, הרמן שטרוק מחיפה, היה בא לעיתים קרובות לרבי בירושלים, כדי ללמוד מציוריו של הרבי, ודרכו באמנות זו.

ירושלים הבלתי נודעת / שבתי זכריה, 1998

"כידוע שהיה להרה"ק מאטעלע מצייר נפלא שצייר לו [לאדמו"ר מסקווירא] טס מצויר שכתוב עליו "כמים הפנים לפנים כן לב האדם א לאדם" גימטריה מרדכי טווערסקי.

הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

"ידוע הוא שיש בגנזי כ"ק מרן אד"ש חפצים יקרים בירושה מהה"ק ר' מרדכי מראחמסטריוקא זצוק"ל שחרוטין עליהם פסוקים ואותיות קטנות למאוד ממש הפלא ופלא כגון על חתיכת כסף קטנה חרוט כל פרשיות שמע – והיה אם שמוע עם התגין, ועל חתיכת כסף קטנה אחרת חרוט על העשרת הדברות, ועוד הרבה כאלו וידוע שציווה לו אביו הרה"ק ר' יוחנן מראחמסטריוקא זצוק"ל לעסוק בזה כדי שלא ישרף מחמת גודל דביקותו בה', ועסק בזה בטלית ותפילין אחר התפילה."

מכתב למערכת - יעקב יוסף בהגרי"ש סג"ל וואזנער, קובץ זרע יעקב, גליון כ"ז, תשס"ו, עמ' תצד

מרדכי טברסקי

אמנות הרב – אמן חרט

מקור: עתונות יהודית היסטורית – דאר היום, 7.5.1920

"ידעתו באמנות היתה כה חריפה ודקה עד שאמנים רבים התפלאו עליה. מספרים שאחרי הכבוש הבריטי הכין בידיו מתנה למסרה להמצביא הראשי לורד אלנבי המתנה היא מעשה נחושת, שועל אווזן בפיו ארנבת כשהיא מפרכסת. על השועל חרותות באותיות עבריות על גודל של חצי פול, המלים האלו: מרדכי בן הרב הצדיק רבי יוחנן מרחמסטרִיבקה, כעת בירושלם עיה ק. האותיות הן כיכ במישקפת אחרי גמרו את המתנה היפה הזאת תראה אותה למושל הצבאי ואמר לו כרברים האלה: כלנו מחויבים להראות את חובתנו למולדת. הנה נוסד גודר עבדי ההולך למסור את נפשו בעד המולדת. אני בן ששנים שנה. אין לי אישוא כל אפשרות לעבוד את המולדת כגופן אחר כי אם בפתנה תזאת שהכנתי בעצמי לכובש הראשי. מחמת איזו סבה לא נמסרה המתנה לתעודתה ונשארה בביתו. בחדר מיוחד בביתו נמצאים דברים שונים של אמנות, יקרי-ערך מאד."

אחרי שטחו שמענו דברים מענינים ע"ד ידעתו הגדולה באמנות, ביוחד באמנות הציור והכירה. ידעתו באמנות היתה כה חריפה ודקה עד שאמנים רבים התפלאו עליה. מספרים שאחרי הכבוש הבריטי הכין בידיו מתנה למסרה להמצביא הראשי לורד אלנבי, המתנה היא מעשה נחושת, שועל אווזן בפיו ארנבת כשהיא מפרכסת. על השועל חרותות באותיות עבריות על גודל של חצי פול, המלים האלו: מרדכי בן הרב הצדיק רבי יוחנן מרחמסטרִיבקה, כעת בירושלם עיה ק. האותיות הן כיכ במישקפת

אחרי גמרו את המתנה היפה הזאת תראה אותה למושל הצבאי ואמר לו כרברים האלה: כלנו מחויבים להראות את חובתנו למולדת. הנה נוסד גודר עבדי ההולך למסור את נפשו בעד המולדת. אני בן ששנים שנה. אין לי אישוא כל אפשרות לעבוד את המולדת כגופן אחר כי אם בפתנה תזאת שהכנתי בעצמי לכובש הראשי.

מחמת איזו סבה לא נמסרה המתנה לתעודתה ונשארה בביתו.

בחדר מיוחד בביתו נמצאים דברים שונים של אמנות, יקרי-ערך מאד.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

אמנות הרב – יצירה מעשה ידיו

מקור: בית מכירות קדם

לוחית פליז מעוטרת בכתובות ובפסוקים מעשה ידיו של הרב.

במרכז הלוחית, בתוך מסגרת מסוגנת, מופיע מראה מקום המקדש, המוקף בפסוק "וראיתם אותם וזכרתם", ומתחתיו כתובת: "מרדכי טווערסקי - גימטרי' - כמים הפנים א, ל פנים כן ב, לב האדם לאדם" (ע"פ הפסוק מספר משלי, כ"ז, י"ט), בתוספת שתי אותיות להשלמת הגימטריא למספר: 735 כגימטריית השם: "מרדכי טווערסקי".

בראש המסגרת מופיעה הכתובת:

Rabbiner Mordche Twersky Jerusalem, Palestine

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

תמונת הרב

מקור: הצדיק המתמיד מירושלים: תולדות רבי שלום זאב אייזנברג, עמ' קלז

"הרה"ק ר' מאטעלע מראחמסטרייווקא זי"ע היה מתנגד בכל תוקף לעשיית תמונות, או ציורים, וסיפר כי כשהמציאו לעשות את הפספורט תמונה היה זה כשנתיים לאחר שהגיע הרה"ק הנ"ל לארץ הקודש, ואמרו עליו כי באם היו מחייבים לעשות תמונה קודם שהגיע ארצה, לא היה מוכן לעלות אף לארה"ק כי לא הסכים על כך בשום אופן.

שמעתי מדודי הרה"ח ר' משה שמואל אייזנבאך ששמע זאת מזקנינו הרח"צ שפעם היה ערב פורים לפני המגילה וקרא לו ר' מאטעלע ואמר לו: "חיים הירשל מעמאלט מיר" [מישהו מצייר אותי], וענה לו ר' חיים הירש אני לא רואה אף אחד, וסבב את פניו לראות, ולא ראה אף אחד והמשיך לומר תהילים. אח"כ אמר לו שוב "ממאלט מיר", וכאשר הסובב ראה על הגג עומד משהו עם עיפרון ומצייר, קפץ ר' חיים הירש לעברו וצעק עליו ולקח ממנו כל הציוד והרפה מלצייר את רבו."

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

תמונת הרב

על פי מיטב הבדיקה, אכן לא נותר תיעוד מדמותו של הרב טברסקי בצילום או באיור, באופן הנאמן לתיעוד ההיסטורי בנוגע לאמונתו בדבר איסור תמונה.

***

במהלך כנס הר הזיתים שקיים ארגון "עיר דוד" הוצג איור דמותו, אך בתהליך חקר זה נמצא כי מדובר בטעות והדמות היא דמות דודו, אחי אביו, הרב אברהם טברסקי הידוע בכינוי המגיד מטריסק.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

למד מדרכי הרפואות

מקור: הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

"כאשר הרה"ק ר' מרדכי מראחמסטריווקא זצוק"ל חיתן את בנו הרה"ק ר' פנייעלע מאוסטילה זצוק"ל הי"ד, עם בתו של כ"ק מר"ן מהרי"ד מבעלזא זצוק"ל, הגיע לביתו עם קלאטשין (ערדליים), ובפתח הבית חלצם להכנס בלעדיהם למרן. אחד האנשים שהסתובבו בבעלזא, לקח את הקלאטשין והצניעם, היות כי בבעלזא לא הלכו בזה. וכך שכאשר יצא הרה"ק ר' מאטעלע חיפש אותם ולא מצאם. מרן מהרי"ד שהבין מיד מה קורה, אמר שמי שלקחם ולא יחזירם מיד, יהיה לו סוף לא טוב. תיכף ומיד חזרו הקלאטשין.

עוד סיפר שכשר' מאטעלע היה בבעלזא שתה שם משהו שגרם לו לחולי. לפיכך נסע לוינה להתרפאות, בשהותו שם למד הרבה מדרכי הרפואות, והיה לו בזה נסיון רב."

הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב: תולדות רבי שלום זאב אייזנבך, עמ' קי

למד מדרכי הרפואות

מקור: ספר שארית לפינחס, הוצאת מכון משכנות יעקב שע"י חסידי סקווירא, 1995

"כידוע שהרה"ק ר' מרדכי מראחמיסטריווקא זצוק"ל היה בקי נפלא בחכמת הרפואה. כמסופר: סמוך לפני הסתלקותו הרה"ק היה אצלו רופא, ונתן לו ריצעפט. כשיצא הרופא, נענה הרה"ק ואמר: הלא זה הריצעפט הוא להיפך, ולא לטובת מחלתו. יצא הרה"ח ר' חיים הערש אייזענבאך ז"ל ואמר להרופא מה שאמר הרה"ק. הרופא נזכר והודה ואמר שהצדק עם הרה"ק, ותיכף חזר להחדר שבו שכב הרה"ק כדי לתקן, אבל כבר היה אחר ההסתלקות. והרופא הפליא את צלילות דעתו של הרה"ק שברגע האחרון שלו עדיין ידע להבחין איזה רפואה מגיע לו.

עוד מסופר, פעם בא אליו חולה שהרופא קבע עפ"י הצלומים לעשות לו ניתוח. הרה"ק דרש ממנו שיראה לו הצלומים, כראות הרה"ק הצלומים אמר שלא יעשה הניתוח. הרופא בשמעו זאת בא לשאול מהרה"ק פשר הדבר. הראה לו הרה"ק שלפי התכנית של הניתוח יוצרך לנתח איזה גיד שלא תתרפא, ועל כן לא כדאי לעשות הניתוח.

ואמר הרה"ק שהרופא לא הרגיש בזה, משום שהם לומדים חכמת הרפואה על מתים, ובמת אין גיד זה ניכר."

עלייתו לארץ ישראל

מקור: אוצרות החיים, מוסדות שומרי אמונים, גליון תמג, תשפ"א

"עם עלותו על כס ההנהגה כבר נכספה נפשו לעלות ולחונן את עפר ארצינו הקדושה, בעיצומו של חורף שנת תר"ס הוצרך רבינו להתאשפז בבית המרפא בעיר הבירה וינה, בד' סיון תר"ס נפטרה עליו זוג' הצדיקת מרת טארנא ע"ה כעבור זמן קצר נתקשר בשידוכין עם הרבנית הצדיקת מרת ציזיא חנה ע"ה בת דודו הרה"ק רבי דוד מטאלנא וכבר אז התנה עמה שלאחר שיקימו את ביתם עולים המה לארץ הקודש.

בי"ד אלול תרס"א נשא את הרבנית בעיר ממלכתו ראחמיסטריווקא, ומיד החל להתכונן לעליה לארץ חמד אבות ופתח בהשתדלות להשיג רשיונות הגירה ואישורי עליה, ורבינו ביקש לזרז את ההליכים בכדי למהר את הגשמת משאלתו, קפצה עליו רוגזה של מלחמת יפן והמהפכה שנגררה בעקבותיה ברוסיה, ורק כעבור שנים מספר שכנו הרוחות ואז החל לכונן את פעמיו ארצה."

רבי מרדכי טברסקי מרחמסטרִיבקה - עלה תרס"ה (1905)

מתוך הספר: החסידים הראשונים בישוב ארץ ישראל

מרדכי טברסקי

עלייתו לארץ ישראל

מקור: תפארת בית דוד / הרב משה יאיר וינשטוק, עמ' 109-110

ירושלים, 1905

מקור: הארכיון הציוני המרכזי

"הוא עלה ארצה מזלטיפולי שברוסיה, ברח מאיימת ההיידמקים והפורעים שהציקו לנפשו. בעלותו ירושלימה שמח רבי מוטל"ה למצוא בה עדה חסידית מפוארת שהתלכדה תחת דגלו של הרבי ר' דוד'ל, אותו הרבה להעריך. הוא הצטרף אל הרבי ר' דוד'ל בהנהגת מוסדות היהדות הנאמנה ונמנה על טובי קברניטיה של ירושלים החרדית.

כשהרבי נסתלק בשנת תרע"ח בכה רבי מוטל"ה: "כיצד אוכל לעמוד לבדי במערכה נגד הנסיונות לפגוע ביהדות החרדית".

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זְכוֹר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

עלייתו לארץ ישראל

מקור: עתונות יהודית היסטורית – חבצלת, 14.9.1906

עתונות התקופה ציינה את תקופת הגעתו של הרב טברסקי לארץ ישראל ולירושלים – באלול תרס"ה, ספטמבר 1906.

ירושלם

ברוך הבא בשם ה', אורח נכבד ומאד נעלה הופיע על פני עירנו אתמול לעת ערב, הוא הרב הצדיק המפורסם בנש"ק וכו' מוהר"ר מרדכי טווערסקי שליט"א מרחמסטריווקע, בריך מתי' לשלם.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

עלייתו לארץ ישראל

מקור: אוצרות החיים, מוסדות שומרי אמונים, גליון תמג, תשפ"א

"רבינו שם פניו לעיה"ק ירושלים, בשתיקה בלי רעש נכנס אל עיה"ק, ותיכף בהגיעו חנך את ביתו ב"חצר וואהלין" שעל פני רח' יפו בעיר החדשה. בנין שלם הועמד לרשותו בכדי לכונן מחדש את ה"הויף" וחצר הקודש ולפתוח בה בית מדרשו לחסידיו ובאי שעריו. שם במקום הוא עבד את עבודת קדשו במשך י"ד שנים עד עלותו לשמי רום.

לעת ערב יצא אל עבר העיר העתיקה כדי להתפלל תפלת ערבית במקהלות חסידים, ונכנס אל בית המדרש "תפארת ישראל" הנקרא 'ניסן בק'ס שוהל' שם התפללו חסידי באיאן, תפס את מקומו בירכתי ביהמ"ד והכין עצמו לתפלה, זיו פניו המאירים משכה את תשומת לבו של אחד המתפללים, ובהתבוננו בצורת רבינו ראה שמוכרים הם לו משכבר, עד הכי והכי נתעורר ענין סביבו ואחד ממן המתפללים זיהה בוודאות שאכן זהו הרבי מראחמיסטריוקא שהשמועה על ביאתו הצפויה לעיה"ק כבר הגיעה אליהם מזמן, ואז נגשו הגבאים והושיבוהו בכבוד גדול במקומו הראוי בכותל המזרח."

עלייתו לארץ ישראל ויסודות חסידותו

מקור: הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

"כשהגיע רבי מאטאל"ע מראחמיסטריווקא זצ"ל לירושלים עיה"ק תובב"א, בשנת תרס"ה, התפלל בשבת הראשון בעיר העתיקה בביהמ"ד תפארת ישראל הנקרא ניסן בק"ס שוהל, ואחרי התפלה בליל שב"ק באו חסידי ירושלים לקבל פני הרה"ק הנ"ל, וגם ר' חיים צבי ניגש להרה"ק והושיט את ידו ליתן שלום, אזי תפס רבי מאטאל"ע את ידו לזמן מה, לאחר מכן אמר שהרגיש שהוא מקשר ומושך אותו אליו, ואח"כ אמר לו רבי מאטאל"ע "איר ווע זיין מיין חסיד" [אתם תהיו החסיד שלי], ובנו ר' וועלוועל היה אומר: "ער האט איהם גישלעפט אזוי א מגנעט". מני אז נתקשר אל רבי מאטאל"ע בקשר אמיץ וחזק בל תימוט בהתקשרות אהבה נאמנה עד אין שיעור. וכן היה שעד זיבולא בתרייתא לא ניתק ממנו התקשרותו לצדיקי בית ראחמיסטריווקא טשערנאביל, וכן בניו המשיכו להתקשר לצדיקי ראחמיסטריווקא – טשערנאביל, ר' חיים צבי ז"ל נעשה לנאמן ביתו של רבי מאטאל"ע, ודבר זה נתוודע אח"כ לכל כי רבי חיים הערש פעסטער (פעסטער קראו לו ע"ש שבא מעיר 'פעסט') הינו יד ימינו של רבי מאטאל"ע.

פעם התבטא על מה ולמה התקשר לבית ראחמיסטריווקא - טשערנאביל, בו בזמן שאבותיו היו חסידיו של מרן בעל ה"דברי חיים" מצאנז זי"ע, כי היות ואצל צדיקי ראחמיסטריווקא - טשערנאביל מצא שני דברים בעבודה שגם הוא דבק בהם עד מאד, והם: שמירת הברית, ומידת: "הצנע לכת עם אלקיך".

מרדכי טברסקי

בית הכנסת תפארת ישראל בשלהי המאה ה-19

מקור: Wikimedia Commons

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

בית הרב – טיש

מקור: תפארת בית דוד / הרב משה יאיר וינשטוק, עמ' 109

"ואת חסידיו חינוך הרבי ר' דוד'ל לא רק לתורה ולעבודת השם צרופה אלא גם לדרך ארץ שקדמה לתורה, והקפדה מיוחדת היה מקפיד על צורת הליכתם ומנהגיהם, מדת הנימוס שאהב וכל שיחם ושיגם עם הבריות, שיהא שם שמים מתאהב על ידיהם. עם עלייתו של האדמו"ר רבי מרדכי מרחמיסטרביקה, בנו של הרה"ק רבי יוחנצ'י צעיר בניו של המגיד רבי מרדכי מצ'רנוביל, שנהג לערוך שלחנות בירושלים והחסידים נדחקו לקבל "שיריים" כנהוג – הופתע רבי מוטל'ה לראות קבוצת אברכים שקטים, מחסידי הרבי ר' דוד'ל עומדים מן הצד ומחכים בסבלנות לתורם. הוא הכיר בהם מיד שהם חסידי ר' דוד'ל ואמר: אין פלא בכך, שכן נתחנכו על ידי ר' דוד'ל המסודר להפליא..."

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

בית הרב וחגיגות ל"ג בעומר

מקור: ירושלים הבלתי נודעת / שבת זכריה, 1998

מקור: ויקישיתוף

מלון קמיניץ בראשית המאה ה-20

"ר' מוטלה לא היה גר בעיר העתיקה אלא מחוץ לחומות, בבנין שהיה שייך ל"כולל" וואלין החסידי, והתקיים בו בעבר מלון "קמיניץ", בין רחוב יפו ורחוב הנביאים. יעקב יהושע, סופר הפולקלור הספרדי, בכתבו על רחוב יפו, מספר כי האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי נוהג היה לערוך את חגיגות ל"ג בעומר בביתו, היינו בחצר מלון קמיניץ. הוא כותב: "כי עד היום הזה מהדהד באזני הפזמון 'בר יוחאי נמשחת אשריך שמן ששון מחבריק' מלווה נגנים בלעי חליל ותוף, מנגנים אלו... חבשו שטריימל ולבשו קפוטה ולא דמו למנגנים הספרדים..." (שכונות ירושלים, כרך ד' עמוד 19).

"כִּי מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

בית הרב – "סוכה של מעלה"

מקור: אוצרות החיים, מוסדות שומרי אמונים, גליון תמג, תשפ"א

"חפצי קודש רבים היו לו בירושה מאבותיו הק' העלה עמו רבינו לארץ, ביניהם דפנות סוכה המיוחסות דור אחר דור עד רבי אדם בעל שם שהם חוטרים מגזע קדשו, קדושה עילאית וחשיבות רבה יוחסה לדפנות אלו ונפלו בחלקו של רבינו [...]

[...] על כל קרש היתה רשומה ספירה אחת מהספירות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות. המילים האלו היה מקובל שרשם בנו של ר' נחום גאון, ואילו רבינו הוסיף לצידן של המילים תגים קטנים שאיש לא יכול לקרותם ללא זכוכית מגדלת, וסוד התגים האלו לא היה ידוע לאף אחד [...]

[...] היו אומרים: שדפנות הסוכה היו מלאים חיטובים וקישוטים מעשי ידיו של רבינו בעצמו הן שהפליאו וידוע שידיו של רבינו היו מסוגלות לצייר ציורים נפלאים וחיטובים עשי אמן, ויודעי חן אמרו: כי יש בציורים הללו צירופי אותיות ויחודים של מעלה שהעין הגשמית של אנשים פשוטים לא היתה מסוגלת להבינם, ובסוכה זו הפליא בצירופיו עד שהיו בחיטוביה הרמז והפשט מאוחדים."

בית הרב – המציל נפש מישראל

מקור: נפלאות הצדיקים, הוצאת ארגון ברית יוסף יצחק

"פעם נחלה ילד אחד בעיה"ק ירושלים, ולצורך רפואתו היה צורך לחמם גופו תמידין כסדרן, אבל היה אז ימי מלחמת העולם הראשונה שהיה אז תקופה נוראה וקשה מאד ולא היה למשפחתו שום דבר במה להסיק התנור. הלכו העסקנים שטיפלו עמו לרבינו לשאול ממנו כדת מה לעשות. כשמוע רבינו מחלאת הילד ציווה תיכף למקורביו שימסרו להם את דפנות הסוכה שלו, שהיה לו בירושה מאבותיו הקדושים, להסיק בהם מים חמין כדי להציל נפש מישראל. ואף שקרשים אלו היו יקרים מפז ומפנינים, והיו חקוקים שמות הקדושים וצירופים על הדפנות, אעפ"כ לא מנע עצמו למסור קרשים אלו לשרפם, ורק מקודם קלפו את העץ יחד עם אותיות הכתב של השמות הקדושים לפני שריפת הקרשים. [סיפור זה מובא בריכות בספר 'ירושלים של מעלה' ושם מובא הרבה מאמרים על גודל ערכם של קרשים אלו ועל חביבותם בעיני צדיקי וגדולי ירושלים. וכן מובא שם שבשנת תרס"ח ביקר בעיה"ק ירושלים גביר אדיר מבארדיטשוב שרצה לרכוש מרבינו קרשים אלו שהיה לו בירושה מזקיניו המאור עינים זצוק"ל, בסכום גדול מאד שיכול היה רבינו לחיות מזה כל ימיו בהרחבה. אבל רבינו לא רצה לשמוע מזה, אף שמצבו היה דחוק מאד, לא הסכים למכרם. וכאן כשרק שמע שיכולין להציל נפש מישראל, לא שהה רגע ותיכף מסר הקרשים היקרים לשרפם עבורו]."

בית הרב – נוהג הדלקת נרות

מקור:

"ד' ניסן – יומא דהילולא קדישא של רבינו [יוחנן מרחמיסטריווקא], נערכה מדי שנה בשנה בהתעוררות רב אצל צאצאיו הצדיקים ממשיכי דרכו בקודש.

נוהג היה מרן הרה"ק רבי מרדכי מראחמיסטריווקא זי"ע להדליק בו ביום קכ"ד נרות, כמנין שם אביו הק' 'יוחנן'. ובתקופת מגוריו בעיה"ק ירושלים תובב"א, היה נוהג להשתטח ביומא דהילולא של רבינו על קבר שמואל הנביא, ונתן נימוק למנהגו, שהגשמות בשרשיו הם אחד.

שופריה דרבי יוחנן, הוצאת מכון שופריה דרבי יוחנן ראחמיסטריווקא, תשע"ז

"לאחר הסתלקותו של רבי מאטאל"ע זי"ע הדליק אא"ז נרות שמן זית ביומא דהילולא שלו כמנין שם רבו "מרדכי" כמו שהיה רגיל רבי מאטאל"ע להדליק נרות ביומא דהילולא של אביו כמספר של השם יוחנן."

הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

ואהבת לרעך כמוך

מקור: עיוני הלכות (ב) / דוד ירחמיאל רבינוביץ

סיפר רבי חיים צבי אייזנבאך זצ"ל ["שזכה להיות יד ימינו ונאמן ביתו של הרה"ק רבי מרדכי מראחמסטריווקא זי"ע"]:

"אמר לו הרה"ק רבי מרדכי זי"ע [ברוב ענוותנותו] כהאי לי שנא: פלא הוא בעיני, אמאי באים הנה לכאן יקירי דיהודאי בני קרתא דשופריא, הרי איני מדבר לפניהם, וא"כ אין הם רואים או שומעים הכא מאומה. ואחר שהרהר מעט הוסיף [ברוב תמימותו וצדקתו]: אולי, מאחר ובכל יום קודם התפילה יש לומר "הריני מקבל עלי לקיים מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך", ולכן כשאומרים זאת בלב שלם ומתכוונים לכך באמת אזי ככל הנראה היהודים מרגישים זאת... [ונמשכים בעבותות אהבה – ובאים, בבחינת הא דכתיב (משלי כ"ז י"ט) "כמים הפנים לפנים – כן לב האדם לאדם"] כתודה"ק."

עדויות ומעשיות – תעניות (1)

מקור: מפי סופרים וספרים / אליעזר דוד פרידמן

"רבי מוט'לה מראחמסטריווקא זי"ע שהיה קצת בעל בשר הגם שהיה מרבה בתעניות, ולפעמים אף משבת לשבת, ואת צומו סיים בשתיית כוס חלב ותו לא, ועפ"כ היו זיו ותואר פניו נוהרים וזורחים, וכל ימיו היה מו"ח ז"ל מפליא את צורתו הקדושה שהיה מאיר ומבהיק באצילות דקדושה. מקני ירושלים שמעתי, שכאשר בצע בשבת את ה'לחם משנה' פרס פרוסה דקה מאד, והיה שואל את משמשו אם יש בה כזית, והמשמש בידעו שהרבי צם משבת לשבת וברצונו שיאכל יותר על כן השיב בשלילה שצריך להוסיף עוד כדי לאכול שיעור כזית, נענה אליו הרה"ק מראחמסטריווקא ושאלו "אמור נא לי בני, האם בכל המצוות את גם מדקדק כ"כ...". הרה"ק רבי יהודה הורוויץ מדזיקוב זצוק"ל היה מפליא ואומר ש'גופים מיוחדים' היו לאדמו"רי בית טשערנאביל, היינו שאף שמיעטו באכילה ושתיה היה גופם חזק ובריא אולם."

עדויות ומעשיות – תעניות (2)

מקור: אוצר פניני תורה וחסידות / אליעזר דוד פרידמן

"הרה"ק ר' מרדכי מראחמסטריווקא זי"ע, שגר בירושלים, כמעט ולא אכל כלום, והיה מתענה ג' ימים רצופים וכשגמר והשלים את צומו היה שותה כוס של חלב ותו לא מידי, וכמו"כ לפעמים התענה משבת לשבת וסעודת שב"ק אחר גמר הצום היה פורס לעצמו פרסות המוציא דקה, ושאל למשמשו אם הוא שיעור כזית (ודבר זה עוד זכור לזקני ירושלים), ומשמשו הנאמן שידע שרבו התענה כל השבוע ורצה שיאכל מספיק, היה אומר לו שצריך עוד, וכשרבו הרגיש בזה אמר לו, "הגד לי, האם גם בשאר דברים הנך מדקדק כ"כ בשיעורים".

אוצר פניני תורה וחסידות / אליעזר דוד פרידמן, 2013

עדויות ומעשיות – תעניות (3)

מקור: הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת איזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

סיפר ר' וועלוועל:

"הוא סיפר רבות אודות עבודת הקודש שהיתה לו לר' מאטעלע זי"ע, וסיפר שהוא היה אוכל אחת ליום כשפרוסות הלחם היו דק מאוד ולא היה בהם אפילו כזית, והיה אוכל מעט מן המעט מזה, וגם מהמרק שהגישו לו היה אוכל כי אם שני כפות מזה, ואחר כך על פי רוב היה מגיש את המרק לאביו ר' חיים צבי שגם הוא אכל רק שני כפות, ואת השר היו לפעמים מגישים לפניו בילדותו".

סיפר הרה"ק מקארלין – הפראנקפורטער זצוק"ל:

"ובהיות שהיה מאכלו מעט מן המעט, היה מזמין קודם חג הפסח את הרה"ג ר' פישל ברנשטיין זצ"ל הנקרא ר' פישל דיין, וביקש שיכין עבורו שבעה כזיתים מדוייקים לליל הסדר, בכדי שלא יצטרך לאכול יותר ממה שמחוייב".

עדויות ומעשיות – תעניות (4)

"רבינו היה מופרש מכל עניני עוה"ז, ואף באכילתו ההכרחי כמעט שלא אכל מאומה, עד שהיה לפלא איך גופו מתקיים עלי אדמות, והיה מרבה בתעניתים, בנוסף למנהגו הקבוע להתענות ג' פעמים בשנה משבת לשבת שאז היה מתחיל תעניתו תיכף במוצאי שבת ואפילו כוס ההבדלה לא היה שותה רק היה נותן לאחר לשתות. הג' פעמים היו – שבוע ראשון של שובבי"ם, שבוע האחרון של שובבי"ם, ועשרת ימי תשובה"

אוצרות החיים, שומרי אמונים, גליון תמג, תשפ"א

"בין תושבי העיר ראחמיסטריווקא, היו חסידים בעלי מדריגה כאלו, שבימי השובבי"ם התענו למשך כמה שבועות משבת לשבת. גם בנו של רבינו, מרן הרה"ק רבי מרדכי זי"ע, היה נוהג להתענות בשבוע הראשון ובשבוע האחרון של ימי השובבי"ם, וגם בימי הסליחות היה רגיל להתענות משבת לשבת.

אולם, החסידים עם היותם בעלי מדריגה, אך כאשר הגיע יום רביעי בשבת, כבר לא יכלו להחזיק מעמד מרוב חולשה, ומרוב תשישותם התגלגלו 'אונטער די בענק' בלי אונים, ואילו הרה"ק רבי מרדכי זי"ע, על אף היותו שרוי בתענית למשך שבוע ימים, לא הבחינו עליו במאומה, ובעת כניסתו לקידוש בליל שב"ק, היה נראה כאילו אכל זה עתה סעודה דשנה.

שופריה דרבי יוחנן, מכון שופריה דרבי יוחנן ראחמיסטריווקא, תשע"ז

עדויות ומעשיות – ערך הלימוד

מקור: הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

"בספר הצבי ישראל" כותב: "מא"ז ר' ישראל רוזנצוויג זצ"ל כי בירושלים עיה"ק היה איזה חכם מהספרדים שהיה תלמיד חכם ועשיר גדול, ורצה מאד שילמדו קבלה והוא יתמוך בלומדים, וביקשו גם מא"ז ר' חיים צבי וממחותנו הרב ר' מרדכי צבי שמערלער שיבואו ללמוד קבלה ויתמוך אותם, ונכנסו שניהם לרבי מאטאל"ע זי"ע וסיפרו לפניו דברי החכם הספרדי, וענה רבי מאטאל"ע בזה הלשון: "אני זוכר בראחמיסטריוקא היו בעלי מדריגה גדולים ולא למדו קבלה, למדו שמונה עשר פעמים ספר ראשית חכמה טרם הנשואין, והיום אברכים תופסים צפרים באויר (כאפ"ן פייגלאך אין דער לופטן)".

עדויות ומעשיות - אישיותו

מקור: קובץ מילין קידושין / דוד טברסקי, תשס"ז

"הרה"ק רבי דוד'ל בידרמאן מלעלוב ירושלים זיע"א הגיע דרכו בליל ראש השנה לילך אל את דו"ז כ"ק אדמו"ר הרה"ק רבי מרדכי מראחמסטריווקא זיע"א ולברכו בשנה טובה, ופעם שוחחו אז בעיניני עששיות להאיר [לאמטער'נעס], ובאחד הפעמים לא דיבר עמו מאומה והר"ד התבונן בו שעה ארוכה, והקהל לא הבינו פשר הדברים [והיה טינא בליבם על שאינו שת לבו אל רבם] וכשיצא רבי דוד'ל מבית אדמו"ר הר"מ נענה אל קהלם – האם לא ראיתם האיך רבי מוטלה מפחד להרים גבות עיניו מפחד יום הדין"

עדויות ומעשיות – זכות מסירות הנפש

מקור: limudtora.co.il

"הי' זה לפני כ-100 שנה, ילד ירושלמי בשם משה (מש"ל) אייזנבאך צעד בדרכו, באחד השבתות, לתפילת שחרית, ברחוב יפו בסמיכות לעיר העתיקה בירושלים. לפתע שם לב למטבע זהב שנקרא 'נפליאון' המונח בקרן זוית. באותם ימים של עוני ודוחק, היה זה אוצר של ממש. אפשר היה להתפרנס ממנו זמן לא מבוטל. במחשבה ראשונה רצה הילד לקחת את המטבע ולהחביאו בכיס, אך מיד נזכר ששבת היום, ואסור לגעת במטבע, זה 'מוקצה'!"

לוותר ולהמשיך בדרכו, הוא לא היה מסוגל, והחליט להניח את רגלו על המטבע ולעמוד כך בקרן זוית עד צאת השבת. השעות עברו, והילד עמד באותה תנוחה מוזרה, ממתין בקוצר רוח לצאת 3 כוכבים ולחזור לביתו עם האוצר. בשעות בין הערביים, עבר במקום נער ערבי, ודחף את הילד היהודי, וכשהבחין הערבי במטבע הזהב, הוא לקח אותו וברח מהמקום.

הילד הירושלמי לא מצא את נפשו מרוב צער וכאב, הוא עזב את המקום כשהוא ממרר בבכי תמרורים. כעבוד כמה דקות הוא מצא את עצמו עומד ומתייפח בבכי, בבית מדרשו של הצדיק רבי מרדכי (ר' מאטאלע) טברסקי, אחד האדמו"רים לבית רחמסטריווקא. היה זה בזמן 'סעודה שלישית', הנערכת סמוך לצאת השבת.

מיד כשהבחין רבי מרדכי בילד הבוכה, ניגש לדובבו ולברר מה אירע לו. וכששמע את הסיפור העגום, אמר רבי מרדכי לילד שמיד אחרי ההבדלה, יכנס אליו לחדרו. כשנכנס הילד, פתח רבי מרדכי את המגירה, היה שם נפליאון זהב אחד! ושאל את הילד אם המטבע דומה למה שהוא מצא בבוקר ברחוב? וכשנענה בחיוב, אמר רבי מרדכי לילד שהוא יכול לקחת את המטבע במתנה! אולם, יש לו לפני זה, בקשה 'קטנה'...

הצדיק ביקש מהילד שיעביר לו את הזכות הנפלאה של מסירות הנפש שהייתה לו במשך כמה וכמה שעות על שמירת השבת! הוא ביקש ממנו לוותר על הערך העצום של ההתאפקות, שלא העז אפילו לגעת במטבע, משום שהוא 'מוקצה'. כששמע הילד את הדברים, הרהר לרגע, ואמר לרבי מרדכי בהחלטיות, שאינו מעוניין לקבל את המטבע, וכי איננו מוכן בשום אופן לוותר על זכות שמירת השבת!

כעבור שנה, בחגיגת בר המצווה של מש"ל, נתן לו הצדיק מטבע דומה במתנה!"

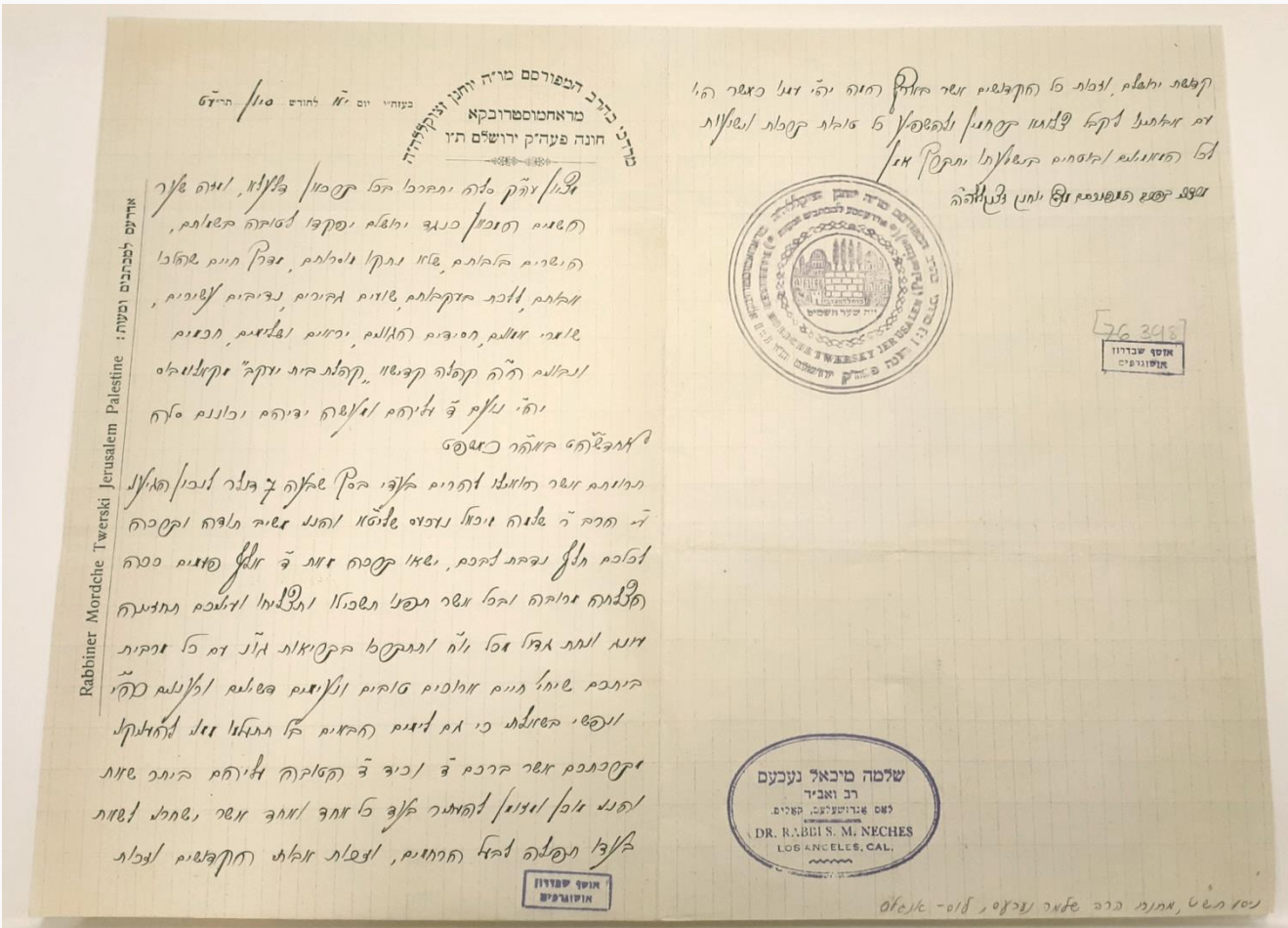

מרדכי טברסקי

חותמו האישי

מקור: הספרייה הלאומית – מחלקת הארכיונים וכתבי היד, אוסף אברהם שברון

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

נישואיו

מקור: נחלת צבי, קובץ ח', קובץ במה למשנת החסידות ותולדותיה

"בענין הזיווגים של רבי מרדכי מראחמיסטריווקא יש בזה טעויות כמעט בכל ספרי יחוס, וגם מובא בהקובצים עוד כמה פעמים טעות זה. והאמת הוא כן:

שרבי מרדכי מראחמיסטריווקא היה חתן אצל רבי דוד מטולנא עם בתו ושמה **מרים** ונפטרה בעוד כלה ר"ל, ואח"כ נעשה חתן רבי חנינא ליפא מזיטאמיר (אחי חותן רבי ברוך מויזניץ זי"ע) בן רבי שמואל אבא מסלאוויטא, וממנה נולדו לו כל הבנים, ושם הרבנית היתה **טריינא**, ובערוב ימיו נשא רבי מרדכי את בתו של רבי דוד מטאלנא **ציזא חנה** אלמנת רבי חיים מאיר חודורוב, והיא נסעה עמו לארץ ישראל, ומקום קבורתה הוא ע"י האהל בהר הזיתים (ע"י קברו של הדמשק אליעזר)."

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

נישואיו

מקור: שופריה דרבי יוחנן, הוצאת מכון שופריה דרבי יוחנן ראחמיסטריווקא, תשע"ז

"נשא בזוו"ר את הרבנית הצדיקת מרת מרים ע"ה בת הרה"ק מטאלנא. למגינת הלב נפטרה הרבנית מרים ע"ה בדמי ימיה, ביום כ"א אייר תרי"ט, ובדרך חזרתם מהלויה, נענה הרה"ק מטאלנא ואמר על מרן רבי מרדכי: "ער וואט נאך אמאל זיין מיינע!"

עיניו הבודלחים חזו למרחוק, וכחלוף קרוב לארבעים שנה התקיימה נבואתו, כי אחר שנתאלמן מרן רבי מרדכי זי"ע בשנת תר"ס, נשא את הרבנית הצדיקת מרת ציזיא חנה ע"ה בת הרה"ק מטאלנא. היא עלתה עמו לארץ ישראל, והיתה עזרתו בקודש עד לפטירתה היום ט"ו תשרי תרע"ט, ומנוחתה כבוד ליד אהלו שבמרומי הר הזיתים."

"בזיווגו הראשון נשא את הרבנית הצדיקת מרת מרים ע"ה, בת דודו הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע, אך לדאבון לב נפטרה בדמי ימיה, ביום כ"א אייר תרי"ט.

בזיוו"ש נשא ביום ג' שבט תרכ"א את הרבנית הצדיקת מרת טריינא ע"ה, בת הרה"ק רבי חנינא ליפא מזיטאמיר זי"ע, בן הרה"ק רבי שמואל אברהם אבא מסלאוויטא זי"ע, נכד הרה"ק רבי נחם מקאריץ זי"ע. ממנה נולדו לו שלשה בניו הצדיקים. נפטרה ביום ד' סיון תר"ס, ומנו"כ בראחמיסטריווקא.

זיווג שלישי נשא ביום י"ד אלול תרס"א את הרבנית הצדיקת מרת ציזיא חנה ע", בת דודו הרה"ק רבי דוד מטאלנא זי"ע."

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

הרבנית טריינא, אם בניו

מקור: ספר שארית לפינחס, הוצאת מכון משכנות יעקב שע"י חסידי סקווירא, 1995

מכתב תנחומים מהבן הרב פנחס טברסקי אל אביו הרב מרדכי טברסקי:

"כ"ק אבי יקירי! היום הזה לא יום בשורה. היום הזה יום תוכחה וצרה. יום סופה וסערה. חושך ואופל. ענן וערפל. דמוע ידמעו העינים. ועפעפים יזלו מים. כי אמי עלתה השמים. אור עיני הכהתה. קויתי למרפא והנה בעתה. במר שיחי. ושברון רוחי. תשתפך עלי נפשי. בהלקח הורתי מעל ראשי. על ברכים סופקים אזעק מרה. בלב מר ורוח נשברה. אהה! עקרת הבית איננה. על זאת אעורר אבל וקינה. אוי! איה אמי מחמדי. אור עולם חשך בעדי. אך חושך ישופני. ואור לילה בעדני.

אמנם היא הלכה למנוחות. נפשה הטובה. עלתה למרום אשר משם חוצבה. והיא שבה אל בית אביה כנעוריה. ושם יאירו נרותיה. ככנפי נשרים תעל ופרי מעלליה תאכל ושכרה הרבה מאד על פי פעלה. לפי מהללה. שמה חוברו לה יחדיו מדת טובה וענותנותה. חסדה וצדקת. פרי מעשיה ותום דרכיה ישגשגו בעדן גן אלקים ושם תהי' מנוחתה..."

מצבת רעייתו השלישית של האדמו"ר,
הרבנית ציזא חנה טברסקי

מקור: מרכז מידע הר הזיתים

הרב הצדיק רודולף מטאלנא

הרב דוד מטאלנא

דודו (אחי אביו) של האדמו"ר ואביון
של שתיים מרעיותיו: מרים וציזא-חנה

"כִּי מֵדֵי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

זכרונות מבית הרב

מקור: זכרונותיה של יהודית אצילי-שטמפפר, פורסמו באתר המשפחתי "הכרמוניה" (carmonia.net)

"א': מה היה המיוחד בדמות הזאת של הרבי ר' מוטלה?"

אמא: המיוחד בו היה, שהוא היה אדם כשר ומאד מאד מסור לדת. לא היתה לו אישה. התה רק הגרה הזו שעבדה אצלו.

א: סיפרתי לך את הסיפור שפעם שמעתי עליו? את זה שמעתי משמואל ספראי. בחורי הישיבה רצו לעשות ממנו צחוק ובשבת בבוקר נעמדו מתחת לחלון שלו והתחילו לצעוק "משיח איז געקומען!". הוא פתח את החלון, הוציא את הראש ימינה ושמאלה. רחרח באוויר ואמר: "עס שמעקט נישט מיט משיחן".

אמא: הוא היה אדם מאד נחמד. מאד. היה עושה הרבה צדקה.

א': אם יוסף-חיים היה מהקהילה שלו אז הוא היה צריך להיות מתנגד.

אמא: בטח: הוא לא היה חסיד. הוא היה מתנגד. כן. יוסף-חיים, כל מוצאי שבת היה לוקח את הילדים שלו והולכים לרבי ר' מוטלה ושרים את כל השירים שהם למדו בערב שבת מהתזמורת התורכית."

מרדכי טברסקי

מאורעות 1920 בירושלים

בפרעות ניסן תר"פ הגיע לירושלים המון ערבי, בדרכם לחגיגות בנבי מוסא בואכה יריחו. בהגיעם לשער יפו השמיעו מנהיגיהם דברי שטנה והסתה נגד היהודים. ההמון המוסת החל להתפרע, להכות ביהודים ולבזוז את רכושם.

בפרעות אלו, שהתחוללו בימי חול-המועד פסח, הוכו ונפצעו בידי מתפרעים למעלה מ-200 יהודים בעיר העתיקה ובשכונות העיר החדשה, נחרבו ונשדדו בתי-מגורים, בתי-כנסת וישיבות.

Wikimedia Commons

חגיגות נבי מוסא בירושלים, אפריל 1920

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

נסיבות פציעתו

מקור: הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

"ידוע ומפורסם העובדא כמה מסר ר' ח"צ את נפשו עבור ר' מאטאל"ע זי"ע, היה זה ביום ראשון דחול המועד פסח שנת תר"פ הלך רבי מאטאל"ע ביחד עם ר' ח"צ כשאינו נלווה בנו ר' שלום זאב זצ"ל שהיה אז בילדותו, ועם ר' מנחם ב"ר פנחס הערש שיינברגער ז"ל נכדו של הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפעלד זי"ע, ועוד גבאי שלישי הרבה פעמים היה ר' שלום זאב מתלווה יחד עם אביו לר' מאטאל"ע לכותל המערבי, אך הפעם פנה ר' מאטאל"ע לר' שלום זאב ואמר: "דער יונגל זאהל נישט פארן", [עכשיו לא תסע עמנו לכותל המערבי], הא לך מעות ותסע משער יפו חזרה הביתה, והם שכרו ערבי בעל עגלה שיקח אותם לכותל המערבי דרך שער שכם, ואז היה זמן הפרעות על ידי הערביים, והבעל עגלה נסע לאט לאט במכוון כדי שהערביים יוכלו להתנפל על היהודים, ואכן כן היה שהערביים התנפלו על העגלה ור' מנחם שיינברגער נבהל, אך ר' חיים צבי נשאר שם להגין על רבי מאטאל"ע ומכיוון שנשכב עליו ספג בקרבו מכות אכזריות, ופתאום ראה שערבי רוצה לגשת אל רבי מאטאל"ע עם סכין, אז ישאג עליו שאגת ארי, ורבי מאטאל"ע פתח את עיניו הק', כי כל אותו הזמן שהתנפלו הערביים סגר את עיניו, ורבי מאטאל"ע הביט בעיניו הק' על הערבי ותפסו הפחד להערבי הזה והלך לו. ועם היות כי כאשר ישב הגה"ק על הספסל של העגלה לא הצליח ר' חיים צבי להגן גם על רגליו, לכן קיבל רבי מאטאל"ע מהם מכה חזקה ברגל היות כי במקל היה גם מסמרים, ואומרים שמזה נעשה צלקת ברגליו וזה גרם לו שנסתלק אח"כ ביום ל"ג בעומר.

[...] אח"כ הכניסו את רבי מאטאל"ע לישיבת "תורת חיים", וכשאך הכניסו אותו התחיל רבי מאטאל"ע לצעוק "נעט מיר ארויס פון פייער" [הוציאו אותי מהאש], ואמרו לו כי בחוץ נמצאים הערביים הפראים וסכנה לצאת, אמנם לא הרפה מלצעוק שיוציאו אותו מהאש, ואכן הוציאו אותו, ולמחרת העלו הערביים את הישיבה הנ"ל באש, אז הבינו מה שצעק הגה"ק אתמול"

נסיבות פציעתו – עדותו של משה מאיר גרטנהויז

מקור: הארכיון הציוני המרכזי (L4/830)

הצדקה

ב"ה ירושלים כ' טסן 99 אלף זטה
זאת זאור גארטנהויז בן 53, תלמיד חכם, בקות-ישראל מלך בוקדינה
ביום הראשון בבקר אלט ה'תשנ"ח באמצעות עלן הפתח-אורכו וחצ' עם
כרב ר' גרפלי טיברסקי הונחלו עליו ערכים והכונת במקלות בברזל
באקטם סצ'ואל, אקחו ממנו זת השליות עם הפעטה של כסף זת —
השטרות, על אורכ 350 לשוש באמצעות שמעלה אשור אחאי טבריה
גם זת פגזות יקחו ממנו מספר אשטו בסכום, גם נאלטת אנצם,
בפיווני אבקר חולק
חמא אפה זאור גרטנהויז
צ'ר גיוו

"ביום הראשון בבקר לפני הצהרים
נמצאתי אצל הכתל המערבי יחד עם
הרב ר' מרדכי טוערסקי התנפלו עלי
ערבים והכונו במקלות בברזל באבנים
פצעוני, לקחו ממני את הטלית עם
העטרה של כסף, את השטריימיל..."

מרדכי טברסקי

הכותל המערבי, 1920

מקור: Wikimedia Commons

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

פציעתו

מקור: עתונות יהודית היסטורית

הרב ר' מרדכי טברסקי הרבי
מרחמיסטרובקה, כבן שמונים שנה. — הוגשה לו
עזרה בביתו.

רשימת הפצועים ביום הראשון למאורעות
הארץ, 6.4.1920

חויץ מפצועים רבים שקבלו עזרה מרומאים
ברשימת ביניהם הצעירים י"ד ו"ה ו"ו ו"ז ו"ח ו"ט ו"י ו"יא ו"יב ו"יג ו"יד ו"טו ו"טז ו"יז ו"יח ו"יט ו"כ ו"כא ו"כב ו"כג ו"כד ו"כה ו"כו ו"כז ו"כח ו"כט ו"ל

דאר היום, 6.4.1920

הרב ר' מרדכי טברסקי
הרבי של חסידי רחמיסטרובקה, הוכה על ידי
הפורעים. שמשו אשר הלך אתו שם את עצמו
על גוף הרבי להגן עליו, והוא הוכה מכות
אנושות. לכתחלה נגשו שיטרים והגנו עליהם,
אח"כ עזבו ואמרו לפורעים. עכשו אתם יכולים
לעשות בם כרצונכם.

הארץ, 6.4.1920

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

בית הרב – "סוכה של מעלה"

מקור: אוצרות החיים, מוסדות שומרי אמונים, גליון תמג, תשפ"א

"רבינו קיבל ברגלו הכאה אחת וביתו כבר זקן מופלג וסבל ממחלת הסוכר הורעל הדם, ונחלש מיום ליום עד יום ל"ב בעומר, באור ל"ב בעומר ליל הסתלקותו ביקש יוליכוהו לסוכתו, שהיתה על המרפסת וכשהביאו אותו שם נענה ואמר: 'אה א גוטע לופט', אח"כ החזירוהו לביתו והושיבו אותו על הקאנאפע וכיסו אותו עם הטיליפ שלו, ביקש שיכסו אותו עם הטילופ של שבת. בין כך הורע מצבו וניכרו עליו סימני פרידתו מהעולם, ואחד מן החסידים בראותו שרבינו עצם עיניו לקח מגבת והכה על רבינו לעוררו, ונתעורר ופתח עיניו ושאל מי עשה זאת? ענה החסיד אני עשיתי זאת נענה ואמר: 'דאס מאהל איז נאך געגאנגען אבער דאס אנדרע מאהל וועט עס שוין נישט גיין', אחר איזה רגעים עצם את עיניו הק' החסיד ניסה עוד פעם לעוררו אבל לא הועיל כי נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש ועלתה נשמתו לשמי רום בי"ז אייר ל"ב לעומר ד' לסדר בהר שנת תר"פ.

אבל כבד ירדה על ירושלים בהתפשטה השמועה על גודל שברה בהלקח מתוכה ארון אלקים וכבה נר המערבי, חיש מהר אתו ואתכנשו כל גדולי ירושלים לחלוק כבוד האחרון וליוו אותו למנוחתו למרומי הר הזיתים בהאהל שרכש לו בחייו.

הרב ר' מרדכי טברסקי.

בירושלים נפטר לפני זמן-מה האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי, שהיה ידוע בשם ר' מוטילוי. אף-על-פי שזקן ושבע ימים (קרוב להשעים) היה האדמו"ר במותו, הנה הטרגיות שבאופן מותו, שבא כחור תוצאה ישרה כהפרעות האחרונות בירושלים, שהמנוח נפצע בהן קשה, עשתה רושם כדכא על יהודי ירושלים, ויהודי העיר באו לחלק לו את הכבוד האחרון בהמוניהם.

כחמשת אלפים איש מכל העדות והשדרות השונות שבצבור המקומי השתתפו בהלווייתו, מטעם הרבנים הוכרזה ההלוויה ובטול מלאכה, גויח המנוח נטבלה בסקוה שהיחה בביתו (מנהג ותיק אצל הצדיקים). כשעברה ההלוויה על יד ביתו של הרב קוק הספידו האחרון ותאר את ערך האכדה הגדולה לירושלים החרדית במות עליה אחד מוקני רבניה-ישישיה שהוסיף לה פאר והדר,

בין הקהל המגוון שנהר אחרי המטה היו הרבנים דיסקין וזוננפלד, גדולי בני הספרדים ועוד, גם ב"כ ועד הצירים השתתפו בהלוויה, כל החנויות היו סגורות בכל הדרך שעברה בה ההלוויה, מבית המנוח שבמעלה רחוב יפו ועד שער יפו, כשער יפו נסבה ההלוויה בדרך הר ציון. בחמש וחצי לפנות ערב הגיעה ההלוויה עד סמוך לקברו, והדוחק היה שם גדול מאד, חסידיו המנוח כתבו פתקאות בקשה ונתנון לתוך קברו לפני סתימת הגולל.

העולם, 28.5.1920

מרדכי טברסקי

מותו

מקור: עתונות יהודית היסטורית

א קייבעל פון ר' מאַטעלע טווערסקי
דער טאקנער רבי, ר' דוד מרדכי
טווערסקי, פון ! אטוירני סטריט, האט
געבטען געקראגען א קייבעל דעפעשיע,
פון זיין פעטער, ר' מאַטעלע, וועלכער
איז פערואואנדעט געווארען אין
ירושלים'ער פאגראם, אז ער איז שוין
ברוך השם געוונד. ער לאזט אויך זיין
סען דעם טאקנער רבי'ן ווי אזוי מען קען
איהם יעצט זינקען שטיצע, עם זאל ריכט
טיג אנקומען צו איהם אין האר.

דער מארגען זשורנאל, 5.5.1920

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

COMPLETE REPORT OF PALESTINE DISTURBANCE RECEIVED

President of Jewish Community Says Arabs and Jews Are Friendly,
However

London.—Complete details of the recent disturbances in Jerusalem now to hand show that in all seven Jews were killed, one of these an American. Those previously reported killed, were Samuel Harmasi, Michael Gross and Frankel. To these are now added four victims, Samuel Eliezer Niger, Mayer Mano, 21 years old; Joseph Chandi, 13 years old; and Judah Losovsky, 60 years old. The last named came to Palestine from the United States about 10 years ago and was engaged in research work. Indian troops who were patrolling the city were told by Arabs that they had been shot at from the house of Losovsky. The soldiers forced there way into his house and shot him dead in his own home.

A number of Jews both men and women who were praying at the Wailing Wall were badly beaten up, among these was the well-known 80 years old "Zadick" of Rachmistrovsky, Motele Twerski. The police calmly looked on without interfering. A number of the wounded who were lying helpless in the streets were robbed. One young woman had her finger cut off together with her ring. The self-defense contained a number of old men from the orthodox community but the self-defense group was denied admittance into that part of the city where trouble was taking place. Only the nurses and doctors of the "Hadassah" were allowed to go about freely. The entire Jewish population of Jerusalem desired to accompany those killed to their last resting place but this the authorities would not permit. Ordering the funeral to take place at 6:30 in the evening, they prevented the Jewish population from attending since under the martial-law regulations prevailing, civilians were not allowed on the street after 6 o'clock. Special permission to attend the funeral was given to relatives, rabbis, and members of the Zionist Commission.

The Sentinel, 14.5.1920

מרדכי טברסקי

מותו

מקור: עתונות יהודית היסטורית

Rabbi Mordecai Twersky, popularly known as Reb Motellah, died in Jerusalem on May 5th, as a result of injuries sustained during the Anti-Jewish riots when he was assaulted by Arabs on his way to pray at the Wailing Wall. Reb Motellah was rabbi of the Chasiden of Rahmistrivka, and went to Jerusalem 15 years ago.

B'nai B'rith Messenger, 23.7.1920

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

הלוויתו

מקור: עתונות יהודית היסטורית

לויתו של הרב מרדכי טברסקי ז"ל היתה נהדרה. קהל גדול נשתתף בה. בעיר הכרז בטול מלאכה.

דאר היום, 6.5.1920

ההלוויה של רבי מוטקה - ביום הרביעי בשלש וחצי אתה"צ היתה ההלוויה של הרב"צ רבי מרדכי טברסקי, הידוע בשם: האדמו"ר מרחמסטרובקה. מטעם הרבנים הכרו בעיר "בטול מלאכה". כל התנויות והמחשנים היהודיים נסגרו, וקהל עצום, כשלושת אלפי איש, התאסף על יד ביתו לחלק לו את הכבוד האחרון. עפי בקשתו בצואתו לא ערכו לו שום הסדרים. ורק ע"י ביתו בקש הרב קוק מחילה ממנו כנהוג. ההלוויה הענקית עברה על כל אורך דרך יפו ועלתה על הר ציון, כי כן היתה בקשתו לפני מותו להעביר את משרו דרך שער ציון.

דאר היום, 7.5.1920

הד הפרעות בירושלים. בירושלים נפטר בשנת התשעים לחייו הרב מרדכי טברסקי, שהיה תביב מאד על יעזדי ירושלים. הרב הישיש מת מהמכות האכזריות, שהוכה בעת הפרעות, בעמדו בתפלה לפני הבתל המערבי. בשעת ההלוויה היו כל החניות סגורות, והמון רב הלך אחרי מטחו.

הצפירה, 31.5.1920

* * *
צו די "שבעה" פון רבי'ן רבי מאטעלע טווערסקי, זיינען פיעלע הסידים געקור מען דאוונען בצבור אין רבי'ס הויז. צווישען די מתפללים איז אויך געווען דער נאון קוק, וועלכער האָט נאָד'ן דאָר גען געהאלטען א ריהרענדען הספד אויפ'ן צדיק.
א. ר. י.

דער מארגען זשורנאל, 18.6.1920

מרדכי טברסקי

ציון קברו

מקור: טהרת ברוך / ברול צבי מושקוביץ

"מסופר על הרה"ק רבי מרדכי מראחמסטרייווקא זצ"ל שבסוף ימיו רכש לו, מחברה קדישא חדר שהיה בנוי על הר הזיתים, בכדי שלאחר פטירתו יקברו אותו באוהל זה. בחדר זה היה בור ששימש למקוה, והתנה הרה"ק שיסתמו את המקוה. שאל אותו הרה"ח רבי חיים הערש אייזנבאך זצוק"ל, מה איכפת לו אם ישא המקוה ויטבלו בו. השיב לו: וכי יודע אתה כמה זוהמא המקוה המעביר מעל האדם, ואתה רוצה להשאיר זאת בשבילי..."

(מובא בספר ילקוט מאורי אור [לבית טשערנאביל דף רלח])

"כִּי מֵדִי דְבָרֵי בּוֹ זָכַר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

ציון קברו

מקור: הצדיק המתמיד מירושלים: צור מחצבת קודש משפחת אייזנבאך / יצחק אליעזר יאקאב

סיפר הרה"ק מקארלין – הפראנקפורטער זצוק"ל: "עוד סיפר זקנינו שהרה"ק ר' מאטעלע רצה לקנות חלקה בהר הזיתים עם מקום לבנות אוהל עליו, וכאשר הציג את בקשתו לאנשי החברה קדישא אמרו לו בהר הזיתים אין מושג כזה של אוהל, והלא האור החיים הק', והפרי חדש ושאר כל הגדולים אין אוהל על קברם, ומדוע ישנו מהמנהג. [וכמאמר חז"ל נמצאת אתה מוציא לעז על הראשונים] בתוך כך נודע להרה"ק שהפסיקו לעשות טהרה בבית הטהרה שבהר הזיתים, אי לכך יוכל לקנותו לחלקת קבורה, והציע הדבר לאנשי החברה קדישא שהסכימו לעצה זו.

איש אחד מבני החברה קדישא הסכים להתנגד והיה איש מכובד ושמו ר' נחום, והוא בשלו היות שאין נוהג כזה אין לנו שום נפק"מ, וכשספרו הדבר להרה"ק ר' מאטעלע ביקש שיקראו לו וידבר עמו, והוא השיב שאדרבה טוב שהרה"ק יסביר מדוע הוא מתעקש על כך. בבואו כבדו ר' מאטעלע לשבת, ואמר לו אספר לך מעשה שהיה אצל הרה"ק ר' ברוך ממעזיבוז זצוק"ל, שהוא היה מסדר את היושבים בשלחנו לפי איזה סדר יסבו. פעם הגיע רב אחד נכבד ושמו ר' נחום והתיישב בין היושבים ראשונה במלכות, וכאשר רצה הרה"ק ממעזיבוז להכנס לשלה"ט, וראה את היושב הזה חזר לחדרו ולא רצה להכנס. הציבור הבינו את הענין ולא ידו כיצד להגיד להרב הנ"ל שאינו יושב במקום הנכון. והלא מבאי בית הרה"ק ר' ברוכל היה גם הרה"צ ר' הערשעלע מאוסטרפולי, והוא הבטיח לסדר את הענין, והתיישב ליד הרב הנ"ל והתחיל ללמוד את המשנה "במה מדליקין" בקול, וכך למד "ולא בחלב נחום", "המדי אומר" וכו', פנה אליו הרב הנ"ל הלא הינך טועה כי צריך לומר "ולא בחלב, נחום המדי אומר" כי נחום צריך לרדת למטה. אך ר' הערשעלע התחיל ללמוד שוב את המשנה עם הטעות הקודמת, וכך היה שהרב העיר לו שנית, שנחום צריך לרדת למטה, עד שקלטו אזני הרב הנ"ל את מה שפיו אומר והבין שגם הוא צריך לרדת למטה. ר' נחום הנ"ל הבין טוב את הסיפור ומיד פנה אל ר' מאטעלע ואמר: "רבי איך בין מסכים", ואז קנה הרה"ק את האהל."

צוואתו

מקור: ספר שארית לפינחס, הוצאת מכון משכנות יעקב שע"י חסידי סקווירא, 1995

מתוך צוואתו:

"... ברם המנהג עולמו בחסד ית"ש, סיבב עלי הגלגל ויסרינו ביסורים קשים ל"ע בעת מחלת הסרטן בגופי ל"ע, ובעל מחלת אמכם ע"ה, ועוד כמה הרפתקאות דעדו עלי שבאתי ע"י אז בין המצרים באופן מבהיל ואיום, ובע"כ הכרחתי לקבל מן הכסף המקובץ קמעא קמעא, עד שעלה לסכום גדול, ויראתי לנפשי פן יתום הכסף ולא ישאר מאומה, ומה אענה ליום פקודה ליוצר נשמתי בעמדי לפניו לתת דין וחשבון, ויאחזני פלצות בהעלות על לבבי כי אין אתי יודע עד מה לשות עצות בנפשי מאין איפוא אקח לכלכל די תשלום כסף הנז', האומנם כי בטרם לקחתי מהכסף חשבתי דרכי כי הוא לפיקו"נ שאין לך דבר שעומד בפניו, ועוד כמה טעמים הידועים לי אשר בגללם מצאתי מקום להרשות לעצמי לקבל כנ"ל, בכ"ז היו מחשבותי ע"כ מבוהלים, עשתנותי סוערים כגלי ים, מלבד פחדי ומוראי על כסף הנשאר שלא יכלה ויאבד ח"ו [...]"

[...] והנני מבאר עוד הפעם, מפורש כי ההקדש הוא שריר וקיים, וכמובן עניי א"י קודמין, ואין בכח שום איש לגרוע כח ההקדש בשום ענין ואופן כלל, ובהיות כי בימים ההם א"א להחליט שום דבר בעניני צדקות, וכידוע שנשתנו סדרי עולם בעניני צדקה כנ"ל, ע"כ הנני מרשה לבני כי באם אחרי התבוננות בצירוף עצת חותנו שיחי' יראה כי נחוץ להרים חלק מההקדש לחלק ביום היאצ"ט שלי במקומו, ובמקום בני הרב מוהר"מ, הכח בידו להרים איזה חלק על זה, והנני סומך על בני מוהר"פ שיחי' ע"ד הרחבה ונאמנותו, כי ייסד בזה, יסוד צדקה לעניים וכנ"ל כטוב בעיניו באופן משוכלל ומיוסד בל יסע יסודותיו לנצח לעי"נ ועל שמי לדור דורים עד ביאת גואל צדק בב"א.

הנצחתו – "בית מרדכי"

מקור: ירושלים הבלתי נודעת / שבתי זכריה, 1998

"בספר "היחס מטשרנוביל", שהוא ספר יוחסין של השושלת, נמסר כי לרב הקדוש ר' יוחנן זצ"ל מרחמיסטרביקה היו ארבעה בנים וביניהם ר' מרדכי. ר' מרדכי היה גדול בתורה ויראה. אך בתקופת הכיבוש הבריטי, בחג הפסח שנת תרפ"א, בדרכו אל הכותל המערבי, נפצע ע"י פורעים ערבים, ונפטר כעבור חודש בגיל שמונים לימי חייו.

אחרי פטירת הרבי, החליטו גבאי ישיבת "חיי עולם" להקדיש בחצר הישיבה בית גדול ורחב ידיים שיקרא על שמו "בית מרדכי", ושם ילמדו תלמידי חכמים בבוקר, בצהרים, ובערב. הגבאים התחייבו לתת לכל תלמיד דמי שבוע כפי צורך פרנסתם, מלבד שרות והוצאות נקיון ואחרות.

בכתב היד נאמר בנידון כדלקמן: "והנה בשנה הראשונה מפטירתו השתדלו יחד.. עם אפוטרופסי האדמו"ר זצ"ל אצל בעלי החצר ברוב עמל עלה בידינו להשאיר "בית המדרש והישיבה" בחצר בית דירתו, ואחרי כן הסכימו באסיפת אנ"ש ראשי ונכבדי עי"ק לנהל גם הלאה את 'בית מדרשו והישיבה' כרצון אותו צדיק.. הקדשנו בית גדול ורחב ידיים.. במשכן חצר מוסדנו הגדול.. אשר יקרא על שמו "בית מרדכי"..."

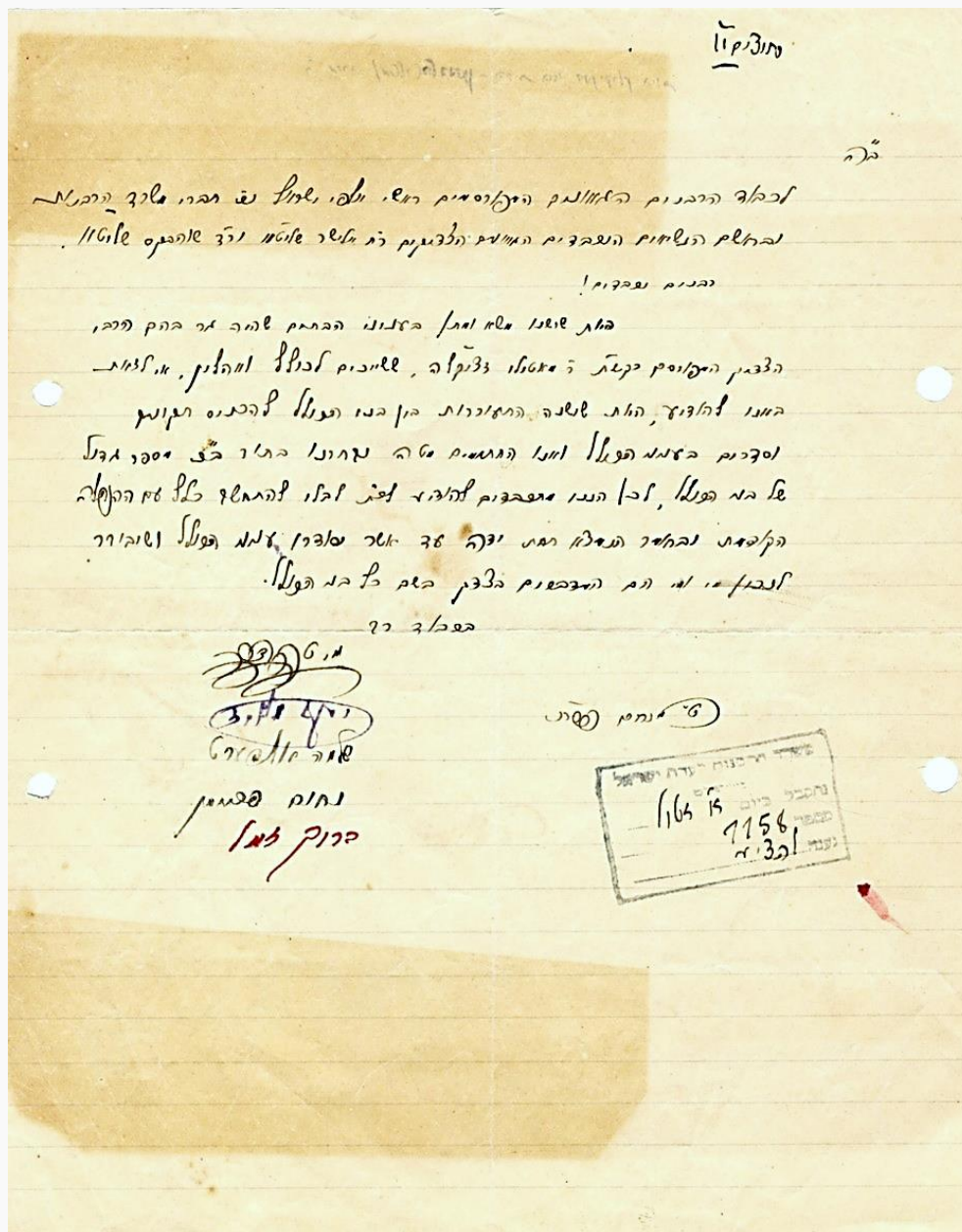
מרדכי טברסקי

הנצחתו – "בית מרדכי"

מקור: בית מכירות Winner's

כשלושה חודשים לאחר פטירת הרב ביקשו אנשי הכולל למכור את הבניין, אך לאחר החלפת ועד הכולל נכללו בו נציגים שהתנגדו למכירה.

מכתב הפנייה של חברי הוועד אל "משרד הרבנות" מבקש לבטל את החלטת הנהלת הכולל הקודמת וביורור סוגיית הסמכות והמורשים לייצג את הכולל.

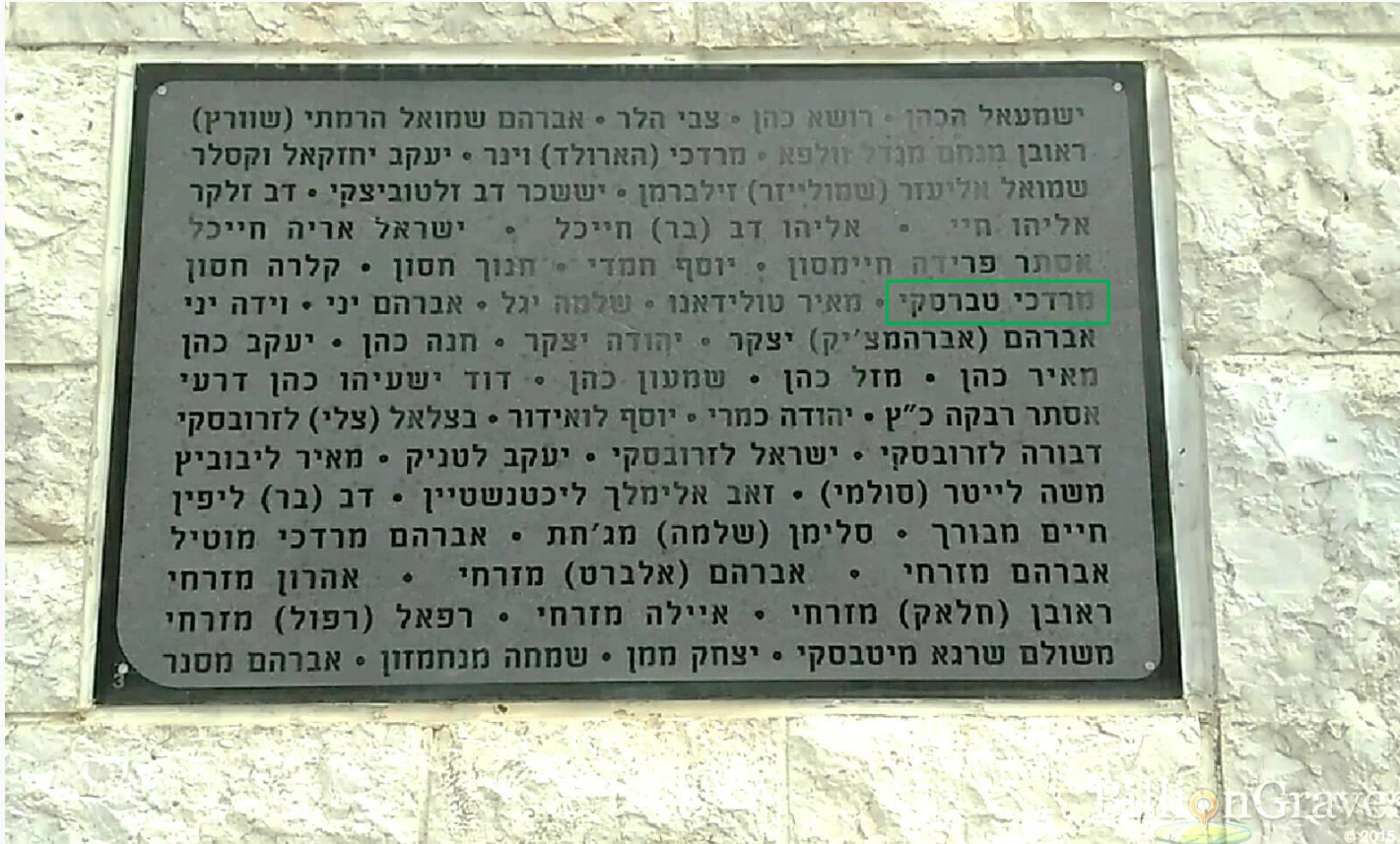
"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

האנדרטה לזכר חללי פעולות איבה בהר הרצל

מקור: BillionGraves

שמו של מרדכי טברסקי בלוח הזיכרון
לאזרחים חללי פעולות איבה בהר
הרצל.

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֵנוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

בנו רבי פנחס טברסקי מאוסטילא

ר' פנחס (פינילה) ב"ר מרדכי טברסקי

מאוסטילא ומשמישל (תר"ם – תש"ג)

נולד בשנת תר"ם בכבוד לאביו רבי מרדכי מרחמיסטרביקה (חתן רבי דוד מטולנה, ובזיוורש נשא את נכדת רבי משה מסלאוויטא ב"ר פנחס מקודיץ. אחרי המהפכה עלה לירושלים. במאורעות חזק"מ פסח הכהו פורעים ערבים בהיותו בן שמונים, ואחרי ששכב חודש חולה נפטר בליג בעומר תרפ"א (ד"ת ממנו כספו רב ר' אהרן (הויזמן). קט. מכתבו לעזרת תורה, זכרון בספר, 160. עליו תל ציוריו: המודיע, י"ט כסלו תשמ"ג, ז). בנו של רבי יוחנן מרחמיסטרביקה. גרל אצל זקנו שהיה סמל של צניעות וישרות ואצילות, ואח"כ אצל אביו שאמר עליו שטעד להיות גדול בישראל.

Geni.com

רבי פנחס מאוסטילא בן רבי מרדכי מרחמיסטרביקה (28). נולד בשנת תר"ם. נספה ע"י הנאצים בי"ז אייר תש"ג. חתן רבי יששכר דוב מבעלז. משנת תרפ"ג אדמו"ר באוסטילא ובפשעמישל. נערץ וחביב על כל החוגים. ידוע היה בלמדנותו והתמדתו ומפורסם כאיש קדוש.

חסידות מדור לדור / יצחק אלפסי

אנציקלופדיה לחכמי גליציה / מאיר וונדר

מרדכי טברסקי

בנו רבי פנחס טברסקי מאוסטילא

מהרה"ק רבי פנחס טברסקי מאוסטילע זי"ע

הרה"ק רבי פנחס טברסקי הי"ד זי"ע הנקרא רבי פיניעלה מאוסטילא, נולד בשנת תר"מ לאביו הרה"ק רבי מרדכי בהרה"ק רבי יוחנן מרחמסטרביקה זי"ע, ולאמו הרבנית הצדיקת בת הרה"ק רבי דוד מטולנא זי"ע (אחי רבי יוחנן הנ"ל), בני הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל זי"ע. בשנת תר"ס נשא לאשה את בתו של הרה"ק רבי ישכר דוב מבלו זי"ע, כ"ה שנה בערך ישב בצל חותנו ושאב מבאר תורתו, משם עלה ונתעלה, ונתקדש בקדושה של מעלה, ותורה שלמד בסתר הכריזה עליו בגלוי, בשנת תרפ"ז נתקבל לאב"ד של עיר אוסטילא, ובשנת תרצ"ב השתקע בעיר פשמישל, הסתופפו בצלו אלפי חסידים, השומעים לקח מפיו. נהרג על קדושת הנשם ע"י הנאצים ימ"ש ביום י"ט אייר תש"ג בבלז'ק הי"ד. ששה בניו כולם קדושים נספו על קדושת השם הם ונשיהם ובניהם הי"ד, כתו היחידה נישאה לכ"ק האדמו"ר הרה"ק רבי יעקב יוסף מסקוירא זי"ע.

נחלת צבי – קובץ במה למשנת החסידות ותולדותיה

מ' חנה רחל

נעקד"ה ט"י ניסן תש"ג, הי"ד.

בעלה {תר"ס} ר' פינחס טווערסקי מאוסטילא (ב"ד מרדכי מראחמסטריווקא)
נז' בראחמסטריווקא תר"ם. מתר"ב ישב בבעלזא וקיבל מחותנו. מתרפ"ג רב
מאוסטילא בה התיישב בתרפ"ז ועל שמה נתפרסם, ונתרצ"ב עבר לפשעמישל.
נעקד"ה י"ז א"ט אייר תש"ג, הי"ד. תורתו נספר: שארית פינחס.

היכל הבעש"ט – מאסף למשנת החסידות

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

ביקור בנו פנחס בארץ ישראל

מקור: עתונות יהודית היסטורית

צאתו לשרום:— ביום הראשון יצא מעירנו חזרה לביתו בעיר בילו הרה"צ ר' פנחס טברסקי, בנו של הרה"צ האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי מרחמיסטרניבקה, שבא לעירנו לבקר את אביו, ושהה פה כשלושה ירחים. במשך הזמן ששהה פה כבר הספיק לרכוש לו המון כוקירים ומעריצים מבאי בית האדמו"ר ומחסידיו חותנו אדמו"ר הנאון מבילו. המון גדול לזה אותו לבית הנתיבות ובתוכם ממוני ומנהלי כולל גליציה וחשובי הכולל.

מוריה, 28.4.1914

אורח נכבד.— כבר הודענו לפני ימים אחדים, כי בנו של הרה"צ האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי יבוא בא"ה הימים לעירנו. השבוע נתקבלה ממנו תלגרמה מטרייסט כי הפליג באניה ליפו, ויגיע לעירנו היום. אחדים מכוללות החסידים יקבלו את פניו ביפו ובתחנה בירושלים.

האורח הוא גם חתנו של הרב הנאון מבעלז. אנו מברכים איתו מביכת כרוך הבא.

מוריה, 4.12.1913

מוריה, 7.12.1913

אורח נכבד.— ביום החמישי בערב הגיע לעירנו בנו של הרה"צ האדמו"ר ר' מרדכי טברסקי, וחתנו של הרב הנאון מבעלז. קבלת פנים נהדרה נעשתה לו מצד אנשי עירנו. ורכים מנכבדי עירנו קבלו את פניו בתחנת המסלה. מכולל אוסטרך-גליציה יצאו לקראתו מלבד הממונים ואנשי הועד גם הרבה מאנשי הכולל. וקבלו את פניו בכרבת.

ביקור בנו פנחס בארץ ישראל

מקור: ספר שארית לפינחס, הוצאת מכון משכנות יעקב שע"י חסידי סקווירא, 1995

מכתב שכתב בערב חג הפסח תרע"ד למחותנו ר' ישכר דוב מבעלז ולבתו (כלתו) חנה רחל, בברכת תודה על הסכמתם שבנו פנחס יאחר את שובו לאירופה וישאר עמו בחג הפסח בארץ ישראל:

"הרב מו"ה פנחס שליט"א יקיים שמחת הרג"ל מהשלוש רגלי"ם עמי בירושלים. אין... התשואת חן שינשא לכ"ק מחות' שליט"א ולכלתי תחי' עבור טוב חסדם שעשו עמדי בעבר ב[זה] שהרשו אותו ליסע אלי על ימי החורף להיות עמדי בצוותא חדא, ומה גם בזה שהסכ[ימו] להיות עמי על חג הפסח. ובכן ברך אברך אתכם אשר השי"ת יאריך ימיכם עם כ[ל ימי] זרעיתכם, וישמחו ויתענגו על כל טוב, ויחוגו את חג המצות בדיצה וכשרות, ושיתעורר שמחה כלליות בלב כלל ישראל ברוח' וגש' וקיבוץ גליות ולהקרבת קרבן פסח בירושלים אכי"ר.

[...] בחפצו וחפץ מחות' הדורש שלומו וטובו תמיד ומייחל ומצפה לישועת ה' ולהרמת קרן כלל ישראל לטובה ולברכה."

מרדכי טברסקי

בנו רבי משה טברסקי מאודסה

רבי משה מרחמיסטרביב-אודיסה בן רבי
מרדכי (28). חתן רבי דוד מסאווראן, ובזיוו"ש
חתן רבי יחיאל מקרילוביץ (אפטא). אדמו"ר
באודיסה.

חסידות מדור לדור / יצחק אלפסי

Geni.com

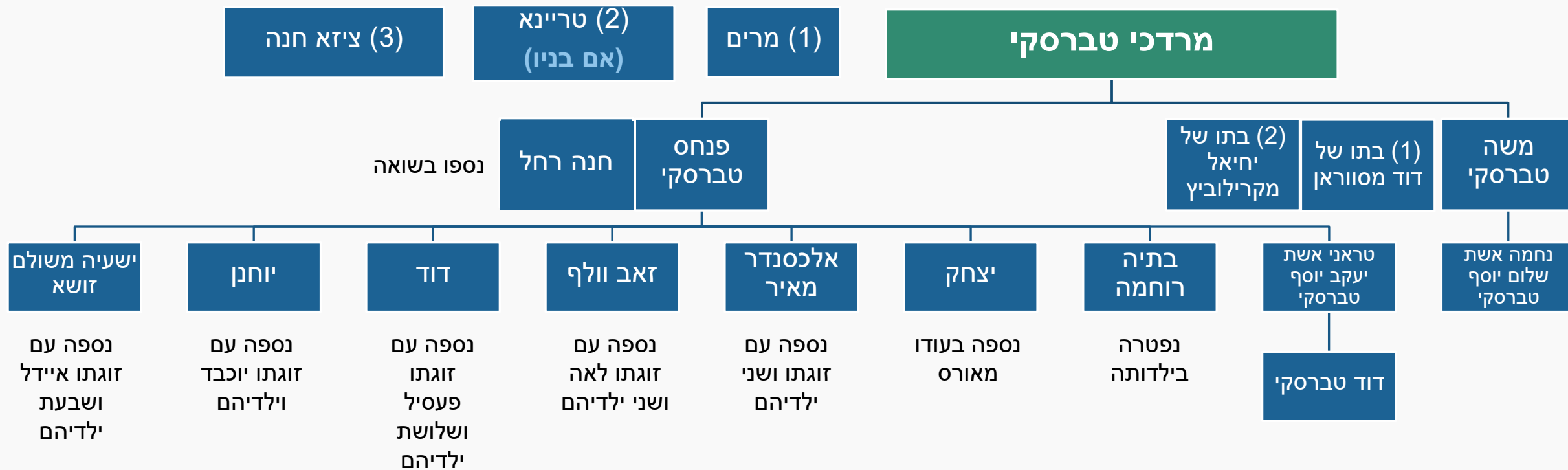
"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)

מרדכי טברסקי

צאצאי הרב טברסקי

"כי מדי דברי בו זכר אֶזְכְּרֶנּוּ עוֹד" (ירמיהו לא, יט)